

SORIŠKA LEDINSKA IMENA

Pri popisu imen so sodelovali domačini: Peter Frelih - Kejžar, Karel in Anica Trojar - Keržarjeva, Janez Egart st. - Tolarjev, Janez Egart st. - Kemperlov, Peter Grohar - Rabouc, Peter Jensterle - Adamov, Ivan Beguš - Jurjevcev, Slavko Gaser - Trojarčkov, Peter Čufer - Čufrov, Rafko Gartner - Zgornjetorkarjev, Tončka Gartner - Spodnjjetorkarjeva, Tone Gaser in Vika Gaser - Drabončeva ter Stanko Kejžar - Gajžlarčkov. Vsem se lepo zahvaljujem.

Za sodelovanje se zahvaljujem tudi prof. Ljubi Fende.

Uvod

Ledinska imena v prostoru pod Ratitovcem so neka posebnost. Spremljajo me od ranih otroških let. Bili so mi uganka - nikoli nisem vedel, kaj pomenijo, pa tudi nihče od starejših domačinov mi jih ni znal razložiti.

Po letu 1990 sem soriški svet prehodil podolgem in počez, po stezah in po brezpotju in ponovno sem se skoraj na vsakem koraku srečeval z imeni, na gosto posejanimi po vrhovih in grebenih, po strminah in ravninah, po gozdovih in obdelanem svetu. V letu 1997 sem poskušal s slovarjem v roki najti pot do rešitve. Počasi sem odstiral skrivnost starih ledinskih in drugih poimenovanj. Ugotovil sem nekaj zakonitosti spreminjanja glasov in zlogov: w v b, npr.: Winkel - binkel; s v ž, Seite - žajta, Sonne - žone; sch v ž, Schne - žne; b v p, Bach - poh; Stein v štom, Steinbach - štom-poh, Steinecke - štomeke itd. Tako sem po dolgem iskanju in kasneje tudi s pomočjo Slovarja soriškega in rutarskega tirolskega narečja po svojem prepričanju našel bolj ali manj zadovoljive odgovore na izzive starinskih poimenovanj.

Zanimivo je, da so se imena prenašala po ustnem izročilu iz roda v rod skoraj sedemsto let, da pa v spominu ni njihove vsebine, pomena imen. Toliko časa so se obdržala predvsem zaradi oddaljenega, zaprtega prostora - ni bilo možnosti za komuniciranje.

Leta 1854 so v Sorici odprli šolo. Otroci so se hitro naučili slovenščine, starši pa so se naučili jezika od svojih otrok. S pozabo tirolščine, so pozabili tudi na pomen imen. V koledarju družbe Sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za leto 1931 je Josip Armič, ki je prišel leta 1892 za upravitelja enorazredne šole v Sorico, poročal naslednje: "V Sp. in Zg. Sorici ni bilo tedaj opaziti med otroki nobenega ostanka tirolskega nareč-

ja. Otroci so govorili in znali slovensko. Soričani so kljub tirolskemu narečju, ki se je ohranilo do konca minulega stoletja, postali zavedni Slovenci, kar najbolj pričata imeni Grohar in Kejžar, ki sta oba tamošnja rojaka."

Gostota imen v prostoru je bila pogojena z intenziteto obdelovanja zemlje, povezana je bila s takratno tehnologijo izključno ročnega dela. Vsaka njiva je imela svoje ime, tudi poljska razdelitev na delce je prispevala svoje.

S strojno obdelavo so imena zgubila tehnološko funkcijo, v ta namen so nepotrebna in se postopoma izgublajo, še večjo pozabo doživljajo vasi Zg. Danje, Zabrado, Torka in Ravne, ki so že nekaj časa skoraj prazne. Pretežni del mladih Soričanov in Danjarjev je zaposlenih v industriji in teh imen ne pozna. Ostala so v spominu starejših kmetov, na kmetijah pa se še prenašajo na mlajši rod. Primerjava sedanjega popisa imen s popisom iz leta 1928 pove, da se jih je približno 30 % izgubilo iz spomina.

Sorica z Dravhom in Lajnarjem v ozadju (Foto: Tone Mlakar)

Evidentirana ledinska imena

Sorica: binkel, binkele, binkelc, bideržna, bideržanek, binlanar, bolbežgroba, bogšriba, čumeke, drauh, dresel, dehžajta, ejbnarje ali ebmarje, ejbm, ejbenle, englerle, erble, erblc, fonžloht, flančniki, formeke, blošter, cefe, gaštan, garoš, gevelarje, geblarje, holck, gosedera, greblarje, grobe, groba, goba, grejbl, grtlarje, hirman, hinteržajta, holcmarjev kogel, holcmarjeva kovla, rotkarjeva kovla, hovžle, heblarje, hiršgroba, inebejg, juranžeke, kejvele ali kejbele, keržitol, kemperlov ejml, kirhpoh,

kor, korhpigel, kužloht, klunkarca, kovl, kicrekele, kope, kirhgarten ali kirhgrtle, klom, klomekele, kovlrošt, košta, kenlajta, končnekele, keterle, keple, kromperža, kovbla, kelnarji, lajta, lajnar, lovdeštöt, lontender, mavrah, mejžle, movže, mudlekele, mejdle, mejdl, metrekele, miheltol, marnekele, martngrovb, majanžeke, martove laze, mejdlc, movd, melat, na rošt, na proh, na mežu, na mejžlan, na prežal, na navah, negelnov žbont, najgerle, oberpinkele, oltžbont, oržank ali voržank, prendlarije, palentnik, prod, pajbelc, paklon, paklonska grapa, podlajnar, podlajnarbejg, povden, pigel, pejdnle, pretertol, protekele, rajda, rajterpigel, rajterpoh, rotke, riba, ribn, ribnica, ron, ravtek, ravt, rigel, ravtbejg, reštle, rošta, reštilan, šajsGREJBLE, štoleke, štentlarjeva žloht, štemfle, šeter, špickejvele, špicperke, štoke, šprocar, štoublgroub, štomfejden, štodlar, šorta, šlibernik, šiselbrun ali šeslarje, tor, tonderskogel, teldre, tolčneke, tolarjev regel, tirlanstovl, terploten, tele, trečeke, trmavn, urlistova žloht, ursntol, vaseržbont, zadnji jovn, žajta, žbont, žetl, žont, žlehtgort, žlehtarje.

Aventol, berentol, cigenžloht, elple, formžajta, forštentol, fuksšriba, gertlan, holderžbont, hopfenpoh, hola, juserkejbele, klefete, laubtštrajh, lukanžeke, lajnarbeg, matijentol, majentol, protenštavda, pri rižah, prikele, pretereke, rebiškogel, šenejben, šartenpigel, tudenpoh, vajdenci, videržloht, vajsblimel, za hekelc, žeteltal.

Konkretne lokacije:

Levo pobočje Nidrarske grape: špickejbele, špicperke, holcmarjev kogel, holcmarjeva kovla, rotkarjeva kovla, kovlrošt, grtlarje, palentnik, gevelarje, martngrovb, marnekele, miheltol, dehžajta, reštle, kope, lajnar, gosedera, mejdle, metrekele, kicrekele, ravt, ribnica, košta, ron, keple, pejdnle, žajta, lajta.

Desno pobočje Nidrarske grape: gaštan, na movdu, na mežu, na rošt, na proh, na navah, štemfle, kirhgrtle, movže, engerle, povden, bideržana, bideržanek, goba, groba, kemperlov pigel, kemperlov kejbele, blošter, mavrah, oberpinkele, unterpinkele, žlehtgort, mejžle, lajta.

Levo pobočje Sore: klom, klomekele, martove laze, šeter, flančniki, mejdl, kope, rošta, za roštam, majanžeke, majantol, kelnarji, vorženk, trečeke, kirhpoh, žetel, žeteltol, prendlarije, protekele, cefe, žbont, keple, na mejžlan, teldre, lajta, trmavn, gosarjev pigel, žajta.

Desno pobočje Sore do Štovblgrouba, levo pobočje Zadnje Sore, desno pobočje Štovblgrouba in Globoke grape: na prežal, tolčneke, vaseržbont, čumeke, oltžbont, binlanar, tirlanstovl, bideržana, kovbla, klunkarca, heblarje, šorta, šenejben, štoleke, pretertol, najgerle, paklon, paklonska grapa, juranžeke, pajbelc, rajterpigel, rajterpoh, bolbežgropa, lontender, štovblgroub, ravtek, negelnov žbont, šeter, hirman, sa heklc, šprocar, terploten, kejbele, hela.

Prostor med Štovblgroubom in Globoko grapo ter Soro: štomfejden, ribn, melat, keterle, hovžle, na prod, lajta, mejžle, ejbenle, šajsGREJBLE, žont, kunlajta, štoke, kicrekele, kovčnekele, sprednji in zadnji mejdlc, lovdeštöt, pod ejbm, za ejbm, ejbm, zadnji jovn, binkelc, šeslarje, podlajnarbejg, keržarjev pigel, pejdnle, tele, zgornja in spodnja ribnica, kromperža, ravtbejg, keple, greblarje, ron, žlehtarje, hirsšgropa.

Soriški del desnega brega Roclpoha, Korhpigel - Soriška planina: tolarjev regel, ekarje, hinteržajta, holck, formeke, rotke, rajda, korhpigel, ejbmarje, grobe, keržitol, mudlekele, prikele, tor, erbelc, rebiškogel, tonderskogel, kejbele, urlisto-

va žloht, štentlarjova žloht, kužloht, videržloht, cigenžloht, movže, gaštan, greblarje, žbont, fonžloht, kemperlov ejml, binkelc, grobe, trojele, lajta, štoke, dravh, lajnar, kor, dresel.

Spodnje Danje (Foto: Tone Mlakar)

Sp. Danje: bideržane, bajskovl, bosarovn, doražajta, ekele, feniškovl, flančniki ali floncvlekn, gožl, gožlek, goštek, groben, gecemre ali gecembre, gajgarjev grič, gemonda, hela, holckovl, kohlgroba, kirhgorte, kovleke, kajarošt, krajcke, kejvele ali kejbele, lajta, lanar, lanareke, lerha, lovs, mejdle, mendlaškovl, mešngrontkē, maštaudah, mošntol, maštoker, metrekele, mejnebeg, (nutnrošt) murntrošt, mešta, najgerle, okšengroba, omandeke, prindle, protproh, protprohkovl, plotah, perštonga, povden, resoker, roclpoh, regele, ravt, star ravt, strantale, štoke, štajdekle, štancarjeva bajta, štonah, tonderškovl, v pohu, vrota, vajtah, žbentle, žbont, žetele, žnebloh, žbajneke.

Avernkogel, augern, celreštle, cepanarjater, geprunst, g(h)g(h)e, heken, hundeškele, kromeržgorte, kejžnekele, lomoker, movžgrunt, na heji, pažlek, povajnalektol, per riž, perbajsn, pod kirhbeg, pod boštam, trojele, ronclrošt, ribn, tomažev grejble, terdegoveker, terdeži.

Levo pobočje Danjarske grape: mejdle, štancarjeva bajta, kohlgroba, mendlaško-vel, vajtah, plotah, kovleke, ravt, flančniki, feniškovl, lanar, lerha, v pohu, regele ali rehele, ravt, star ravt, kirhgorte, holckovl, lovs.

Desno pobočje Danjarske grape vključno z Roclpohom: gožl, bajskovl, bideržane, prindle, štajdekle, lajta, žbont, žbentle, štoke, ekele, mejdle, pod kirhbeg, resoker,

maštavdah, krajcke, najgerle, omandeke, mošntol, roclpoh, hela, lanareke, rotala, majnebeg, povden, gemonda, štrajtnale, vrota, tonderškobel, lanar.

Perštonga - Danjarska planina: perštonga, kejbele, groben, mešngrontke, žbont, protproh, protprohkovl, gecemre, štonah, doražajta, žnebloh, ejbm, žlohtejbenle, bosarovn, kajarošt, okšengroba, murntrošt, pažlek, gajgarjev grič, g(h)eg(h)e, žbanke, ronclošt, mešta, avernkogel.

Zgornje Danje (Foto: Tone Mlakar)

Zg. Danje: ancñ hobmeke, adamov poh., avern ali avbern, avbernkovbl, caberba-bjibritof, cilinšeter, groben, grobenčom, greblarje, groba, irn, irntol, irnron, kela, kejvele ali kejbele, kremant, lanar, longoker, majdle, na krajčku, obmeke, umebant, prendle, pažekele, pohholc., pejdñle, pod žen, punčarpron, povdenoker, pajl, pajlžajta, rovnah, ravt, reštle, reštlarje, reštrlon, rupe, šoda, štomkopf, štonah štaudloh, šajbloker, telečnik, umižajtle, umigrunt, vajgroben, žbontejben, žleht, žnebloh, žmovlekerle.

Avekerle, lanerle, kaučñvipfel, najgerle, plotoker, pod pam, prenderle, rešteron, rajzerrošt, ronclošt, šeterle, trojele.

Zgornjedanjarska velnica: pohholc, adamov poh, pejdñle, povdenoker, punčarpron, pod žen, pod pam, prendle, šajbloker, pažekele, reštle, žmovlekerle, najgerle, na krajčku, ravt, longoker, hobmeke ali obmeke, ancñobmeke, lanar, umigrunt, štonah, šoda.

Od vasi do grebena: groben, grobenčom, caberbabjibritof, majdle, rovnah, groba, irnron, spodnji irn, zgornji irn ali adamov irn, avbern, avbernkovbl, rajzerrošt, prednja žbontejben, zadnja žbontejben, cilinšeter, kejbele, štoudloh, groba, reštrlon, žleht, vajgroben, žnebloh, pajlžajta, pajl, kremant, rupe, štomkopf.

Trojarji: bleke, binkel, cilintovle, cilinkovbl, eken, forafekele, gemonda, hohoker, irnron, longoker, lanar, mejdle, mejžle, maver, ravt, rajtle, rošta, siraržajta, šoda, špečežajta, štekle, troje, vrota, žbentle.

Beldle, binklekele, boštekokerle, leutele, ogokerl, odekerle, pronoker, riža, sa-utžajta, štavden, žunlajta.

Pod cesto: vrota, maver, forafekele, binkel, mejdle, žbentle, longoker, rošta, si-raržajta, celintovle, špečežajta, mejžle, eken.

Nad cesto: troje, šoda, gemonda, hohoker, štekle, lanar, ravt, celinkovbl, bleke.

Zabrdo: ajerkovl, altemaver, ajgern, bosarplote, bider, bimbarfa, bimferleke, drežlanar, ekele, ejben, ekoker, eken, ešejben, groba, gartle, gartlarje, jajžnje-kebele, keple, kecerleke, lom, loh, lomekele, pretertovle, meterlenk, mejdle, mejžle, mošprone, milekerle, miloker, milholc, mešerleke, oderlanarje, prote-kele, peke, pajl, prehle, pejdnlle, prendle, reštle, reštlfrata, rupe, reštlanar, ravt,

Zabrdo (Foto: Tone Mlakar)

restn, sp. ravt, štem, štekle, star ravt, sp. žetele, šoderškovi, šeterle, štoke, što-manteke, štomant, štokejben, štopoh, šorta, šortentovle, štomkopf, trembolde, troje, tremejdlarje, zg. žetele, žbentlerkejbele, žbentle, žajta, žbont, žont, žonte-kele, kilc.

Fornekele, irholc, kope, koučkovbl, milejben, okejble, pajltovle, štokele, šeutžaj-ta, tedekele.

Desno pobočje Zabrške grape: tremejdlarje, spodnji žetele, zgornji žetele, žont, žontekele, gartle, žbentle, milholc, miloker, milekerle, protekele, drežlanar, spodnji ravt, eken, lom, bider, pejdnlle, prendle, mošprone, mejžle.

Štomant (levo pobočje Zabrške grape, desno pobočje Štopoha in Torkarske grape): mejdle, reštlvrotla, reštle, ajgrn, bimferleke, ešejbm, žbont, oderlanarje, što-

mant, stari ravt, mešerleke, žajta, šorta, šortntovle, štokejben, gartlarje, groba, bimbarfa, rovnah, štoke, pretertovle, restn, štomanteke.

Od vasi do grebena: eken, keple, ekoker, ravt, ejbn, troje, bošk, trembolde, meterlenk, pajltovle, reštlanar, žbentlerkejbele, jajžnkejbele, kecerleke, bosarplote, šoderškovl, peke, pajl, maver.

Torka (Foto: Tone Mlakar)

Torka: brota, bleha, bošk, cepe, dokštlanar, ešah, engerle, enga, fajfarkovbl, grelah, grobn, greble, grebel vrh, gresejben, interžajta, kuglcov rob, kuglcova rupa, kope, kejbegartle, longoker, longlanar, lanar, lekele, loh, marose, mešaleke, maver, majdle, meterlenk, mešalanar, ovboker, povden, pošalanar, rajden, rošalanar, rovnah, reštlanar, šteke, savžajta, štonoker, šaufergroben, štekele, šoda, toržajta, torka, žbentle, žbont, žajtle.

Babenoker, holcoker, najgerle, pežoker, prentele, rotenekele, rejžešprun, resao-ker, štekleron.

Pod cesto: toržajta, rovnah, savžajta, lekele, šoda, engerle, loh, mešaleke, ovboker, štekele, kope, brota, štekleron, žbont, žbentle.

Nad cesto: majdle, štonoker, greble, šteke, longlanar, bleha, enga, mešalanar, marose, pošalanar, rajden, fajfarkovbl, grelah, povden, grebel vrh, interžajta, dokštlanar, štoke, reštlanar, kuglocov rob, kuglocova rupa, šaufergroben, gresejben, žajtle.

Ravne: binkel, bintek, bintekžajta, ejben, ejbenriža, ekele, ešah, garkl, goba, grejbel, kejbeltgort, kelvergort, lajta, lajtnik, milejben, mejdle, melat, movže, poh, pohek, pront, pigele, pajsejben, pri maver, rovnah, ravtek, štopoh, štoke, šteklerone, štek-klarje, toržajta, troje, brotn, žetele, žbont, žehle.

Ravne pod Ratitovcem (Foto: Tone Mlakar)

Konfiguracija terena

- Vrhovi, kamnitost

Sorica: drauh, erblc, kejbele, kor, korhpigel, kovl, kovlrošt, kope, rebiškogel, špickejbele, štomfejden, šorta, šlibernik, tonderskogel.

Spodnje Danje: protprohkovl, plotah, štonah, tonderškovbl, bajskovl, kolhgroba, kovleke, kejvele.

Zgornje Danje: kejbele, kremant, šoda, štomkopf, pajl, pajlžajta.

Zabrdo: altemaver, ajerkovl, bosarplote, jajžnkejbele, kecerleke, peke, šoderškovl, štomanteke, štomant, štopoh, šorta, šortentovle, žbentlerkejbele, koučnokvbl.

Torka: fajfarkovbl, kuglcov rob, kejbegartle, maver, štonoker, šoda.

Ravne: kejbegort, maver, štopoh.

- Grebeni, pobočja

Sorica: bideržanek, bideržna, čumeke, formeke, rotke, juranžeke, kecrekele, klo-mekele, končnekele, mudlekele, metrekele, marnekele, majanžeke, ravtek, štoleke, lukanžeke, protekele, pretereke, trečeke.

Spodnje Danje: omandeke, žbajneke, ekele, gožlek, goštek, kovleke, lanareke, metrekele, kejšnekele.

Zgornje Danje: ancn hobmeke, hobmeke,

Aufoker, ejbeln, elble, formžajta, grosno-ker, hovoker, jekele, kromažoker, kelvergort, oltamile, pri metertokeše, srednji, spodnji mrzli štuki, šeter, vajdlenžoker, vajhtn, v movdu, v štajgen, vengerle.

Zahodno od ceste: milejben, rovnah, bin-kelj, ejben, štoke, maver, toržajta.

Vzhodno od ceste: lajta, kelvergort, lajtnik, pajsejben, šteklarje, žbont, ravtek, bintekžaj-ta, bintek, ešah, žetele, pront, movže, ekele, pigele, goba, ejbenriža.

Pri vseh vaseh so v drugi alineji navedena imena, ki so se zgubila med obema popisoma (1928, 1997).

Sporočilnost imen

Imena nam sporočajo o konfiguraciji tere-na (kamnitost, vrhovi, ravnine, doline, kota-nje in grebeni), o vodah, o kmetijskih površ-nah (njive, senožeti, pašniki in gozdovi), o divjih živalih, o komunikacijah in o poseb-nostih.

Trojarji: binkel, eken, forafekele.

Zabrdo: bimferleke, ekele, eken, kecerleke, lomekele, mešerleke, protekele, štomanteke, žontekele, fornekele.

Torka: lekele, mešaleke, rotenekele.

Ravne: ekele, bintek, bintekžajta, jekele.

- Ravnine

Sorica: ejbnarje ali ejbmarje, ejbenle, ejben, kemperlov ejml, šenejben.

Zgornje Danje: prednji žbontejben, zadnji žbontejben.

Zabrdo: ejben, ešejben, štokejben, milejben, okejbenle.

Torka: gresejben.

Ravne: ejben, ejbenriža, milejben, pajsejben, ejbeln, elble.

- Doline

Sorica: keržitol, ursentol, tele, aventol, berentol, forštentol, matijentol, majentol, žeteltal, miheltol, tirlanstovl.

Spodnje Danje: povajnalektol.

Zgornje Danje: irntol.

Trojarji: cilintovle.

Zabrdo: pretertovle, šortentovle, pajltovle.

- Kotanje, grabni

Sorica: grobe, bolbežgroba, greblarje, hiršgroba, oksngroba, martngrovb, što-
ublgrovb, šajsGREJBLE.

Spodnje Danje: tomažev grejble, oksngroba, groben, kohlgroba.

Zgornje Danje: groben, grobenčom, greblarje, groba.

Zabrdo: groba.

Torka: groben, greble, greblvrh.

Ravne: grejbel.

Vode

Sorica: gevelarje, kelnarji, mejžle, movže, na mežu, prendlarje, paklonska grapa, kirhpoh, što-
vblgrovb, rajterpoh, nidrarska grapa, šprocar, šeslarje, vaseržbont.

Spodnje Danje: movže, ronclrošt, prindle, roclpoh, v pohu, žnebloh, dajnarska grapa, durnpoh.

Zgornje Danje: adamov poh, punčarpron, pohholc, ronclrošt, žnebloh, prendle.

Trojarji: pronoker.

Zabrdo: bosarplote, mejžle, mošprone, štopoh, zabrška grapa.

Torka: marose, prentele, rejžešprun, štopoh.

Ravne: movže, poh, pohek, pront, štopoh.

Kmetijske površine

- Njive

Spodnje Danje: lomoker, terdegoveker, resoker,

Zgornje Danje: povdenoker, šajbloker, žmovlekerle, avekerle, plotoker,

Trojarji: hohoker, longoker, boštekokerle, okokerl, pronoker,

Zabrdo: milekerle, miloker, ekoker,

Torka: longoker, ovboker, štonoker, babenoker, holcoker, resaoker,

Ravne: aufoker, grosnoker, hovoker, kromažoker, vajdlenžoker.

- Senožeti, plazišča

Sorica: lajnar, binlanar, kenlajta, keple, lajta, negelnov žbont, ravt, žbentle, žbont, holderžbont, štoke, žont, movd,

Spodnje Danje: lanar, lanareke, ravt, star ravt, žbentle, žbont, lajta, štoke,

Zgornje Danje: laner, lanerle, ravt, žbontejben,

Trojarji: lanar, ravt, žbentle, beldle, levtele.

Zabrdo: drežlanar, oderlanarje, rešlanar, keple, ravt, sp.ravt, star ravt, žbentle, žbont, žont.

Torka: pošalanan, lanar, mešalanan, rošalanan, rešlanar, žbentle, žbont.

Ravne: lajta, ravtek, v movdu, žbentle.

Lajnarji so ekstremno strme, običajno zatravljene površine, kjer se praviloma sprožajo snežni plazovi. Le omejeno so jih izrabljali za košnjo.

- Košenine ali gozdovi (žajte, mejdli)

Sorica: dehžajta, hinteržajta, žajta, žetl, formžajta, mejdle, mejdlc, zadnji mejdlc, sprednji mejdlc.

Spodnje Danje: žetele, mejdle.

Zgornje Danje: umižajtle, pajlžajta, majdle.

Trojarji: siraržajta, ševtžajta, mejdle.

Zabrdo: sp. žetele, zg. žetele, žajta, savtžajta, mejdle, tremajdlarje.

Torka: interžajta, toržajta, žajtle, sovžajta, majdle.

Ravne: bintekžajta, žetele, toržajta, formžajta, mejdle.

- Gozdovi

Sorica: čumeke, dehžajta, holck, šeter, hinteržajta, frata, forštentol.

Spodnje Danje: pod boštam, vrota, vajtah, holckovl, maštavdah, lerha, mejdle.

Zgornje Danje: cilinšeter, grobenčom, pohholc, vajhgroben, kavčnvpfel, pod pam.

Trojarji: bleke, vrota, štavden.

Zabrdo: reštlfrata, trembolde, irholc, ešejbn, šeterle, tremajdlarje.

Torka: brota, bleha, ešah, fajfarbold.

Ravne: pajsejben, brotn, vajhtn, ešah.

- Pašniki

Sorica: hiršgroba, keržitol, kužloht, kecrekele, kovlrošt, na rošt, reštlan, garoš, cigenzloht, bideržloht, čredinke (tolčnek, čumeke, oltžbont, binlanar, tirlanstovl).

Spodnje Danje: roncrošt, oksengroba, gožl, gožlek, goštek, kajarošt, murntrošt, trojele.

Zgornje Danje: reštle, reštlarje, reštlron, roncrošt, trojele.

Trojarji: rošta, troje.

Zabrdo: kecerleke, troje, reštle, reštlfrata, reštlanar, pajlžajta.

Torka: rošalanar, reštlanar, šaufergroben.

Ravne: kelvergort.

Divje živali

Sorica: bolbežgroba, berentol, fuksšriba, končnekele, kenlajta, regel, pajbelc, rebiškogel.

Spodnje Danje: pažlek, perštonga, žbajneke, rehele.

Zgornje Danje: avern, pažekele, kavčnvipfel.

Trojarji: savtžajta.

Zabrdo: peke, kovčnkovbl.

Torka: sovžajta, pežoker.

Ravne: daškobl.

Pota, drče, prehodi

Sorica: fonžloht, inebejg, keržitol, kužloht, štentlarjeva žloht, urlistova žloht, cigenzloht, kromperiža, pri rižah, rautbejg, lajnarbejg, v toru, keterle, lovdeštot, rajda, tor, trmavn, trečeke, trojele, videržloht.

Spodnje Danje: hiršrajdle, trojele, lovs, pod kirhbejg, mejnebejg.

Zgornje Danje: trojele.

Trojarji: troje, riža.

Zabrdo: troje.

Torka: rajdn, toržajta, torka.

Ravne: pajsejben, troje, toržajta, štajgen.

Razno

Sorica: pejdnlle, riba, sp. riba, zg. riba, ribn, lonribn, ribnica, vajdenci, bideržna, bogšriba, dresel, blošter, goba, hirman, hovžle, hela, jejžnkejbele, klefete, lavbštrajh, melat, najgerle, na prežal, oberpinkele, palentnik, pajbelc, pigel, šartenhigel, rajterpigel.

Spodnje Danje: bideržane, cepanarjater, gege (gheghe), gecemre, gemonda, hela, kromeržgorte, krajcke, najgerle, na heji, ribn, terdeži.

Zgornje Danje: caberbabjibritof, irn, kaučnvipfel, kela, najgerle, na krajčku, pejdnlle, umigrunt, žleht.

Trojarji: gemonda, irnron, štekle.

Zabrdo: pejdnlle, resn, štem, štokele, ajgern, jajžnkejbele, kilc, lom, loh, bimbarfa.

Torka: cepe, enga, najgerle, štekleron.

Ravne: binkel, goba, kejbeltort, melat, movd, oltamile, pigele, vengerle. Vsa ledinska imena so pri naštevanju pisana z malo začetnico.

Abecedni seznam ledinskih imen s komentarjem

Suhoparno naštevanje imen, ki se vleče skozi ves tekst, je za bralca utrudljivo, zato je komentar v posameznih primerih nekoliko širši.

Za nekatera imena nisem našel ustreznega prevoda, zato abecedni seznam le-teh ne vsebuje. Imena, za katera ne poznamo lokacij, so brez komentarja.

A

Adamov poh BACH potok, Adamov potok. Potok ima ime po Adamovi kmetiji iz Zg. Danj.

Ajgern EGERDE, spočita zemlja. Ajgern je na jugovzhodnem pobočju Štomanta, nad Štopohom.

Ajerkovl EIERKOFEL jajčasti rob. Ajerkovl je osamelec na pobočju Zabrske grape, katerega koničasti vrh gleda iznad krošenj bukovega gozda. Zabrdčanom je služil kot sončna ura. S steze pod robom se vidi njegova jajčasta oblika.

Altemaver ALTMAUER stari zid, stara stena. Altemaver je najvišja in največja stena v Ratitovcu. Njen vrh je 1678 metrov visok in je enajst metrov višji od Gladkega vrha.

Ancn hobmeke HUBENECKE greben ob kmetijah, Aničin greben ob kmetijah. Greben ob cesti pred Zg. Danjam se imenuje Hobmeke, Ancn hobmeke je nad njim, tik pod gozdom in je ostanek panonskega površja iz pliocena. Ime ima po lastnici Gajgarjeve domačije in po hubah. Zg. Danje so se imenovali po urbarju iz leta 1318 Hubelein, iz leta 1584 pa Oberhuben.

Avekerle AUERACKER njiva v logu.

Avern ali avbern, avernkogel AUER-HAHN, AUERKOFEL divji petelin, pečina divjega petelina. Avbern je pečina nad Spodnjim Irnom. Pečino bi lahko imenovali petelinji rob, petelinjek. Rob sega nad Danjarsko planino in je njen skrajni vzhodni del. Danjarji so ga imenovali Avernkogel.

Aufoker AUFACKER na njivi. Aufoker je bila njiva v Ravnah.

B

Babenoker WABEACKER babja njiva.

Bajskovl WEISKOFEL bela peč. Bajskovl je bela, previsna stena nad Danjarsko grapo, na jugovzhodnem pobočju Gožla. Za sanacijo žledoloma je bila pod steno speljana gozdna vlaka.

Beldle FELD polje.

Berentol BÄRENTAL medvedja dolina.

Bideržna, Bideržane WIDERSONNE prisoje. Bideržna se imenuje prisojno pobočje pomola s cerkvijo Sv. Marka v Sp. Danjah, prisojno pobočje nad Nidrarsko grapo s cerkvijo Sv. Nikolaja na grebenu in prisojno pobočje nad Soriškim potokom, ki je sestavni del Geblarjev.

Bider WIDDER oven. Bider je bila mala senožet pod Zabrdom. Na površini so pridelali za ovna krme.

Bideržloht WIDDERSCHLUCHT ovnov klanec. Bideržloht je klanec s Keržetola na Soriški rob.

Bideržanek WIDDERSONNECK greben na prisojni strani.

Binkel, Binkelc, Binkele WINKEL kot, zakotje. Binkel je na Keržarjevi domačiji in na Soriški planini. Binkelc je na vrhu Kejžarjevega ravta, pod potjo za Lajnar. Binkele je pri Trojarjih in na zahodnem pobočju ravskega pomola.

Binkelekele WINKELECKE zakotni greben.

Bimbarfa WINDWORFE vetrolom. Bimbarfa je košenina na grebenu Štomanta, kjer stojita dva kozolca s kamnitimi zidanimi stebri. Fiddlar je kozolec obnovil in ga tako zavaroval pred propadom. Od tod je čudovit pogled na ratitovsko ostenje. Ko sem domačina povprašal, kaj naj bi beseda Bimbarfa pomenila, mi je napol v šali dejal, da bi ime lahko izhajalo od zvonjenja pri Sv. Marku. Na Torki se zvonjenje bim - bam odlično sliši.

Bimferleke WINDWORFECKE greben z vetrolomom. Bimferleke je med Žbontom in Reštlom na grebenu Štomanta.

Binlanar WINDLEUNER vetrovno plazišče. Binlanar je v Sorici.

Bintek WINDECKE vetrovni greben. Bintek je greben v podaljšku Grebel vrha, med Plenšakom in Pamerpohom. Po slemenu je razmeščenih osem betonskih bunkerjev nekdanje Rupnikove linije. Pod grebenom, na pobočju Pamerpoha je star opuščen skrilolom. Po slemenu so še ostanki razpadajočih senikov. V letu 1998 je bila od Grebl vrha zgrajena zasilna gozdna cesta do roba plenšakarskih strmin. Na robu je bila montirana žičnica za spravilo lesa z vzhodnega pobočja Plenšaka.

Bintekžajta WINDECKSEITE stran vetrovne grebena. Bintekžajta je severozahodno pobočje, pod vrhom Bintka.

Bleke, Bleha FLECK krpa, zaplata. Bleha je v pobočju Ratitovca, nad Torko, med Engo in Longlanarjem. Bleke so nad Trojarji, med Celinšetrom in Irnronom.

Bogšriba GOTTESSCHRAUBE božji vijak, božja grapa, hudourniški potok. Bogšriba je hudourniški potok, ki ima svoje povirje med Ravtom in Podlajnarjem. Geološka podlaga je skrilasta, le v najbolj strmem delu, tik pod izvirom je na pobočju polno apnenčastih skal. Cesta Sorica-Petrovo brdo prečka potok nad Štodlarjem. Struga je ozka in globoko vrezana v skril. V spodnjem delu ima čez Kejžarjev travnik položen nagib. Izliva se v Soro pod Bognarjem. V zgornjem delu se hudournik imenuje Bogšriba, v spodjem položnem toku pa Štodlarjeva grapa.

Bošt, Bošk FORST gozd. Bošk je nad cesto Zabrdo-Torka, pod Bosarplotom, med Žbontkejbelom in Trojem.

Boštekerle FORSTACKER njiva ob gozdu. Boštekerle je na Torki.

Bolbežgroba WOLFSGRUBE volčja jama. Bolbežgroba je na zahodnem pobočju Bideržaneka. Bolbežgroba je tudi greben med Paklonsko grapo in Štoublgroubom. Na grebenu so gozdarji obročkali stare stoletne bukve (podobno kot so naši predniki delali krčitve na žbontih), da so postopno razpadle, in na ta način obvarovali s smreko pomlajene površine. Po grebenu je z Ravtka čez Rajterpigel speljana steza na Paklon in naprej v Geblarje.

Bosarovn WASSERONE brežina z vodo. Bosarovn je na Danjarski planini, med Štonahom in Gajgarjevin gričem. Na pobočju je ravnica Ejben, kjer se ob dežju v mlaki nabere voda za potrebe pašne živine.

Bosarplote WASSERPLATTE mokra stena. Bosarplote je previsna ratitovška stena nad Zabrdom. Domačini pravijo, da od stene stalno kaplja. Po robu stene je iz Zabrda in Ekna speljana steza čez Celinkovl in Šoderkovl v podnožje Kremanta, kjer se spoji s stezo Zg. Danje-Ratitovec.

C

Caberbabjibritof ZAUBERWEIBFRIEDHOF pokopališče čarovnic. Caberbabjibritof je zanimiv prostor v robih Holckovla, pod potjo Zg. Danje-Perštonga.

Celreštle ZÄHLRAST štetu počivališče. Celreštle je bilo verjetno na Danjarski planini.

Cefe TIEF globok, nizek, nižji, TIEFE globočina, globina, globokost. Cefe je na levem pobočju Prednje Sore, pod grebenom Keple-Zetel. Površina je bila nekoč košenina, danes jo prerašča gozd. Gledano z vrha grebena so Cefe globoko na pobočju pod Žbontom.

Cigenžloht ZIEGENSCHLUCHT kozji klanec. Cigenžloht je klanec s Kerzetola na Soriški rob, po katerem so kože prehajale na višje ležeče pašnike.

Cilintovle ZERLEHNETAL razkosana dolina. Cilintovle je pod cesto Trojarji-Eken. Nekdanje njive so danes košenine s tremi grebeni in tremi dolinami.

Cilinkovbl ZERLEHNEKOFEL razkosana pečina. Cilinkovbl je rob stene Bosarplote. Če gledamo rob stene iz vasi, vidimo njegovo nazobčano, razkosano podobo.

Cilinšeter ZERLEHNENSCHÜTTER razkosana redčina. Cilinšeter je pod stezo Irn-Kremant. Gre za vrzelast sestoj gozda, ki je lahko posledica sečenj na frato, verjetne pa le menjave pašnika in gozda.

Č

Čumeke TSCHUMMECKE greben z grmovjem. Čumeke je greben nad cesto Podrošt-Soriški potok, med Veliko rovnjo in Vaseržbontom, je ena od nekdanjih čredink pašnika s Sp. Sorice. Očitno je, da je bil pašnik nekoč delno zaraščen z grmovjem, danes ga prerašča smrekov letvenjak.

D

Daškovl DACHSKOFEL jazbečev hrib. Daškovl je v Ravnah.

Dehžajta DICKSEITE porasla, gosta stran. Dehžajta zajema tudi sedlo med Gožlom in Košto. Ko je površina dobila ime, je bila gosto zaraščena, kasneje je bil del izkrcen za pašnik in košenino. V Dehžajti so imeli soriški kajzarji svoje laze. Danes je vsa površina gosto poraščena, delno je bila zasajena s smreko in macesnom. V Dehžajto vodi lepa krožna sprehajalna pot z Rotka mimo Holcka in Košte na sedlo in po spodnji vlaki nad danjarskim Žbontom čez Tolarjev Regel nazaj na Rotke.

Doražajta DÜRRSEITE sušna stran. Doražajta je v Sp. Danjah.

Dravh DRAUCH manjši vrh, manjša vzpetina. Dravh je kar gora z višino 1547 metrov. S planinske strani bi ga lahko opredelili kot manjši hrib, kot hrib z manjšo vzpetino. Zanimiv je po svojem škrapasto vrtačastem, kraškem svetu na severovzhodnem pobočju, od Soriškega roba do preseka - nekdanje državne meje. Površina je poraščena z gozdnim drevjem. Vrtače so vzdolžno odprte in se škrapasto povezujejo. Površina je tako divje razčlenjena, da ima človek občutek, da se je znašel v nekem prasu.

Dresel DRIESEL vrtinec. Dresel je sedlo na grebenu Lajnar-Slatnik, nad Korom. V vetrovnem vremenu se na sedlu delajo vrtinci, kar se lepo vidi v zimskem času. Na Dreslu so še betonski ostanki konstrukcije zgornje postaje žičnice, ki je služila italijanski vojski.

Drežlanar DRISCHELLEUNER, DREHLEUNER ostruženo plazišče. Drežlanar je na vzhodnem pobočju Ekna. Plazišče ima svoj konec v desnem kraku Zabrske grape.

E

Ejben, Ejbm, Ejbnarje ali Ejbnarje, Ejbenle, Ejml, EBENE ravnina. Ejbnarje so med cesto Rotke-Soriška planina, na jugozahodnem pobočju Erbelca. Ravnice so bile nekdanji pašnik, danes jih prerašča gost smrekov letvenjak. Ob zadnjih vratih Kejžarjeve domačije je Ejbenle. Na ravnici imajo v poletnem času mizo. Ob hlevu na Soriški planini je Kemperlov Ejbm. Na Dajnarški planini, na Bosarovni je Ejbenle in Žlohtejbenle. Ejben imamo na jugovzhodnem pobočju ravenskega pomola. Na severozahodnem pobočju Lajtnika je Pajsejben, nad Nekelcem je Ejbenriža in ob sotočju Torkarske in Ravenske grape je Milejben. Ravnica je dobila ime po mlinih. Ob torkarskem potoku je stal Drabončev, ob ravenskem pa Groharjev mlin. Ostanki razpadlega mlina so še danes vidni. Ravnica je bila pogozdena, danes jo prerašča sestoj smrekovega letvenjaka. Na vzhodnem robu gozdička stoji zidan kamnit steber nekdanjega kozolca.

Ekoker ECKACKER vogalna njiva. Njiva je bila Za Brdom.

Elple ALBE, ALPE planina. Zgornjo Sorico sestavljata dva zaselka. Južni del so Drfle, severni del pa Erble. Ime Erble bi lahko izhajalo iz imena Elble ali Elple. Elble je v Ravnah.

Elbentovle ALBENTAL, ALPENTAL planinska dolina. Elbentovle je Za Brdom.

Enga, Engerle ENGE ožina, soteska. Enga je plazišče, stisnjeno med robmi v Rati-tovcu, med Bleho in Rajdam, nadaljuje se v Mešalanarju. Engerle je na zahodnem pobočju torkarskega pomola. Pobočje je sestavni del Loha, kjer so izviri Torkarske grape. Levi krak, ki izvira pod drugim ovinkom ceste Torka-Ravne, je globoko urezan v kamnino in predstavlja malo sotesko - ožino. Engerle je tudi v Nidrarski grapi, pod Koštnarjem, kjer je dolina najožja.

Ešah ESCHE jesen, jesenovje. Ravenska grapa se v ravenskih senožetih razcepi na dva kraka, ki imata svoj začetek na pobočju zahodno od Grebel vrha. Površina med obema krakoma se imenuje Ešah. Ravenske senožeti danes prerašča naravno zasejana prevladajoča smrekova gošča in smrekov letvenjak. Glede na vlažna, sveža tla, značilna za jesenova rastišča, utemeljeno domnevamo, da je ob podelitvi imena tukaj prevladoval jesen.

Ešejben ESCHEBENE ravnina z jeseni. Ešejben je na levem pobočju Zabrske grape v neposredni bližini potoka. Tla so globoka, sveža in vlažna. Od drevesnih vrst prevladuje jesen.

F

Fajfarkovbl PFEIFENKOFEL žvižgajoča, piskajoča skala, pečina. Fajfarkovbl je velika skala ob križišču stez Torka-Ratitovec, Prtovč-Ratitovec. Domačini pravijo, da se

ob vetrovnem vremenu ob robu sliši močno piskanje in žvižganje. Kot zanimivost naj povem, da je bilo ob skali pred leti opravljeno arheološko sondiranje. Našli so ostanke prazgodovinske keramike in ostanke oglja različnih drevesnih vrst. Ugotovili so, da najdeni ostanki izhajajo iz bronaste dobe. Ugotovljena prisotnost prazgodovinskega človeka v tem prostoru dopušča možnost stalne prazgodovinske poselitve v bližnji okolici. Ena od možnih lokacij poselitve je vrh grebena Štomanta s koto 1037 metrov. Vrh je izravnal, pod vrhom je na jugovzhodni strani polica, ki jo je po vsej verjetnosti napravil človek.

Fajfarbold PFEIFENWALD žvižgajoči, piskajoči gozd. Fajfarbold je na Torki.

Flančnik, floncvlekn PFLANZENFLECK flančnik, vrt za vzgojo sadik povrtnin. Prve vrtove za vzgojo sadik so imenovali Grtlarje, drugo generacijo vrtov pa flančniki. V Spodnji Sorici so bili flančniki na južnem pobočju Kop, ob stezi bližnjici Mejdle - ovinek ceste Podrošt-Sorica. V Spodnjih Danjah so jim spočetka pravili floncvlekn. Bili so na južnem, levem pobočju Danjarske grape pod Feneškovlom.

Fonžloht FONSCHLUCHT od klanca, mejni klanec. Fonžloht je drča, ki se vleče z Bohinjskega sedla proti Možicu in je mejna črta med občino Železniki in občino Bohinj. V spodnjem delu je bila zgrajena sankaska proga, ki očitno nikoli ni služila svojemu namenu. Na vzhodnem pobočju Možica, pod skalnimi previsi je podoben kraški svet, kot je opisan v Dravhu. Na izravnanim delu prevladujejo globoke vrtače, v strmini pa globoki vzdolžni jarki, prekinjeni z vrtačami, odprtimi v smeri padnice. Površino prerašča bukov gozd. Na ledeno dobo nas spominja losovo okostje, ki so ga našli jamarji v dvaindvajset metrov globokem breznu blizu Soriške planine.

Forafekele VORECKE predgreben. Forafekele je greben nad previsno steno, čez katero se zliva voda trojarskega potoka. Potok ima dva kraka, ki se pod steno združita. Vzhodni krak izvira pod pobočjem Ekna, zahodni pa pod vasjo. Med krakoma je greben Forafekele.

Formeke VORECKE predgreben. Jugozahodno pobočje Formeka je košenina, severovzhodno pa pokriva gozd. Na križišču cest na Rotku se v cestnih brežinah vidi ledeniška morena. Do te višine je segal ledenik, ki je drsel preko Bohinjskega sedla v dolino Sore in je segal do cerkve.

Formžajta VORSEITE predstran.

Forštentol FORSTTAL gozdnata dolina.

Fuksšriba FUCHS SCHRAUBE lisičji vijak, lisičja vrtina, lisičina. Fuksšrube domačine ne poznajo več. Domnevam, da je njena lokacija med Bogšribo in Ravtom.

G

Gajgarjev grič GEIGE gosli, Goslarjev grič. Gajgarjev grič je na slemenu Danjarske planine, nad Bosarovn.

Gaštan GESTEIN hribina, kamnina. Gaštan je odsek kamnite poti na vhodu z Danjarske v Nidrrarsko grapo. Pot je usekana v skalnato vznožje Kope. Gaštan je tudi na cesti Soriški rob-Soriška planina, nad odcepom gozdne ceste na Danjarsko planino.

Garkl, Gartle, Gorte, Gartlarje GARTEN vrt. Gartlarje so v Zabrski grapi. Zabrdčani so pomladi sejali povrtnine v Gartlarjih. Predvsem so zaradi višinske razlike pridobili na vegetaciji, hitreje so prišli do sadik, ki so jih kasneje presadili v vrtove ob

hišah. Podobno so prakticirale vse vasi. Soričani so na primer imeli svoje pomladanske vrtičke pod Ribnom v Soriškem potoku. Vsaka kmetija je imela svojo parcelo. Zgodnejšo rast sadik jim je poleg višinske razlike zagotavljala tudi sončna lega.

Garošt HOCHRASST visoko počivališče. Garoš je na grebenu med Rovtarjevim grabnom in Zadnjo Soro. Na karti je na grebenu označen Roštov grič s koto 917,6 m. Poznamo malo in veliko Garošto.

Geprunšt GEBRUNST, BRAND, FEUERS BRUNST požar, ogenj, pogorišče. Geprunšt je na Danjarski planini.

Greblarje, Greble, Grebl vrh, Grejbl GRUBE kotanja. Greblarji so kotanjasta senožet na Soriški planini, pod cesto Gaštan-parkirišče. Po severnem delu senožeti je speljana tekaška proga, ki se nadaljuje po gozdni cesti na Danjarsko Jelovico. Greblarje imamo tudi v Keržarjevem ravtu. Greble so nad cesto Torka-Povden, Grebel vrh pa je jugozahodno od Povdna. S Povdna je bila po zahodnem pobočju Grebl vrha speljana cesta do peskokopa. Pesek uporabljajo za gradnjo in vzdrževanje lokalnih cest.

Gecemre ali Gecembre GEZIMMER soba. Gecemre je gozd na Danjarski Jelovici. V tem gozdu so običajno sekali les za ostrejša, na začetku pa tudi za gradnjo hiš iz lesa. Na robu gozdne jase stoji pastirska koča. Gozdna cesta se konča v Gecemrah, kjer lastniki konj proslavljajo zaključek pašne sezone.

Gemonda GEMEINDE občina, srenja. Gemonda je na jugovzhodnem pobočju Erbelca. Nedavno tega so bili tukaj srenjski pašniki. Danes površino prerašča gozd. Ob križišču poti Sp. Danje-Povden-Gemonda in Sp. Danje-Lanareke-Gemonda-Perštonga še stoji betonsko korito, ki priča o tem, da se je tukaj pasla živina. S križišča je speljana po polici na južno pobočje Rotale gozdna vlaka. Polica je ostank nekdanjega panonskega površja. Gemonda je tudi nad Trojarji.

G(h)eg(h)e GEHEGE ograja, plot, lovišče. Gege je na Danjarski planini.

Gevelarje QUELLE izvir. Gevelarje so med Dehžajto in Nidrarsko grapo, so razčlenjen, grapast, vlažen in usaden svet s številnimi izviri, porasel z gozdnim drevjem.

Golck, Holck HOLZECKE gozdnati greben. Sedlu med Formekom in Košto pravi domačini Holck. Na sedlu stoji obnovljeni križ, ki je v lasti Zadentolarjeve domačije. Na Holcku se križata poti Dehžajta-Rotke in Tolarjev regele-Dolina. Ob križu je skladišče lesa. Do skladišča je speljana gozdna cesta.

Golckovel, Holckovel HOLZKOFEL gozdnata pečina. Holckovel je gozd nad cesto Rotke-Zg. Danje, med Povdnom in Ravtom. Na severnem robu površine, nad potjo Zg. Danje-Perštonga so previsne stene. Čez Holckovel je v ledeni dobi drsel ledenik z južnih pobočij Danjarske planine in pustil tu svoje sledi.

Gosedera GEIßDORN kozji trn. Gosedera je danes gozd na južnem pobočju Košte. Očitno so se tukaj nekoč pasle koze, kar priča tudi sosednji greben Kicrekele - kozji greben.

Gožel GEIß koza, srna, samica, kozji hrib, kozjek. Gožel je hrib, ki zaključuje greben Rotke-Gožel. Njegova pobočja segajo na severu do Roclpoha, na vzhodu do Danjarske in na jugu do Nidrarske grape. Po ustnem izročilu naj bi Danjarji na Gožlu pasli koze. Kot zanimivost naj omenim, da sem na severnem pobočju, nad Rocelpohom odkril skupino tis. Po mojem prepričanju je to edina lokacija tis na Soriškem.

Gožlek GEIßECKE kozji greben.

Groba, Grobe, Groben GRUBE jama, kotanja. Grobe so kotanja med Keržitolom in Ejbnarji, pod cesto Rotke-Soriška planina. Nekoč je bila kotanja sestavni del pašnika, danes je obkrožena s smrečjem. Poznamo Prednje in Zadnje Grobe. Nad Holckovlom je Groben, zanimiva kotlina ali bolje dolina, saj je odprta proti Zg. Danjam in proti Perštongi. Nad Grobnom je Grobenčom. Med Perštongo in Srednjim Mišngrontkom je slepa dolina. Kraj doline nosi ime Groben. Pod potjo Zg. Danje-Irn, nad Šodo je kotlina, ki ji pravijo Groba. Tako se imenuje tudi kotlina ob Bimbarfi. Med robom ratitovških sten in planinsko kočo je Šaufergroben.

Grobenčom GRUBETSCHUMM grmovje nad kotanjo, gozd nad kotanjo. Grobenčom se razprostira od Grobna do Mejdla, ki je pod samim slemenom Danjarske planine. Na strmem pobočju so se odvijali intenzivni kraški procesi. Pobočje je vzdolžno razrezano z globokimi jarki. Njihova globina z vrha postopno narašča in doseže nekje na pobočju svoj optimum, od te točke pa postopoma pada in se nekje nad Grobnom izgubi. Jarki so prekinjeni z vrtačami, le-te so po padnici odprte. Ob nalivih je voda, ki se je zlivala po pobočju, postopoma naraščala in dosegla svoj vrh, od tu naprej pa je postopoma usihala s pronicanjem v vrtače in na neki točki povsem presahnila. Intenzivnost kraških procesov je bila pogojena s količino vode, današnja podoba tega sveta pa je v dobršni meri odraz teh procesov.

Gresravn GRASRAUT travnati ravn. Gresravn je v Ravnah.

Grosnoker GROßACKER velika njiva.

Gresejben GRASEBENE travnata dolina. Gresejben je med Šaufergrobnom in planinsko kočo na Ratitovcu.

Grelah GRILLE murn, ščurek, GRILLENHAFT muhast. Grelah je ime gozda nad potjo Povden-Prtovc in ratitovškim grebenom Goči. Rekli bi mu lahko muhasti gozd, verjetno zaradi pogostega krušenja previsnega grebena. Odkrušene skale se valijo po jugovzhodnem pobočju in pristanejo nekje na površini gozda za posameznimi bukvami. Pri sečnji in spravilu lesa v tem gozdu mora biti človek še posebno previden.

H

Heken, Eken, Eke, Ekele, Jেকে ECKE greben. Eken je greben ob cesti Trojarji-Zabrado. Po vzhodni strani grebena je bila do roba Tremajdlarjev zgrajena traktorska vlaka. Z Ekna je čez Keple speljana steza proti Kremantu. Na zahodnem in jugozahodnem pobočju so bile nekoč trojarske senožeti. Danes jih prerašča gozd. Greben je ostanek panonske ali ponske izravnave iz starega pliocena. Heken in Eke je v Spodnjih Danjah, Eken je pri Trojarjih, Ekele in Eken Za Brdom, Ekele in Jেকেle pa v Ravnah.

Heblarje, Geblarje HUBEN kmetija. Heblarje ali Geblarje so greben s pobočji Sore in Zadnje Sore. Na severozahodni strani sega do paklonske poti. Pot povezuje preko Paklona dolini Sore in Zadnje Sore. Heblarje imajo očitno ime po kmetijah: Heblarjeva, Martinova in Mihova domačija. Slednja je opuščena. Vidijo se le še kamniti ostanki razpadlih zgradb. V Geblarjih so nekoč prevladovali senožeti s številnimi seniki. Danes prevladuje smrekov gozd.

Hinteržajta HINTERSEITE zadnja stran. Hinteržajta je severovzhodno pobočje grebena Rotke-Formeke.

- Hiršgroba HIRSCHGRUBE volovska kotanja. Hiršgroba je na pobočju Dravha.
- Hiršrajdle HIRSCHREIDE volovski ovinek, volovska rida. Hiršrajdle je na Danjarški planini.
- Holcoker HOLZACKER njiva ob gozdu.
- Hohoker HOCHACKER visoka njiva. Hohoker je njiva nad cesto Trojarji-Eken. Danes je pobočje nad cesto že pretežno osvojitel gozd.
- Hela HÖLLE pekel. Hela je majhna senožet pod stezo Podlajnar-Lajnar. Stezo vzdržujejo lovci in je speljana nad previsnimi robmi. Strma senožet nad robmi je bila zaradi nevarne košnje pravi pekel. Lastnik jo je oddajal v najem malim posestnikom, ki niso pridelali dovolj krme, krava pa je bila pogoj za preživetje. Hela je tudi na levem pobočju Roclpoha.
- Holderžbont HOLDERSCHWAND bezgov laz.
- Hopfenpoh HOPFENBACH poskakujoči potok.
- Hovžle HAUS hiša, hišica. Hovžle je ob Kejzarjevem travniku.
- Hovoker HAUEACKER njiva, ki se obdeluje z rovnico. Njiva je bila v Ravnah.
- Holcmarjev kogel KOGEL kopa, holm, Holcmarjev rob. Holcmarjev kogel je na jugovzhodnem robu Dehžajte, pod vrhom Gožla.
- Hundeškele HUNDSKEHLE pasje grlo, pasji goltanec. V Spodnjih Danjah lokacije ne poznajo več.

I

- Interžajta HINTERSEITE zadnja stran. Interžajta je severna do severnovzhodna stran Grebl vrha. Glede na lego Torkarjeve domačije je Interžajta zadnja stran Grebl vrha.
- Inebejg EINWEG neka pot. Inebejg je poljska pot med Konradom in Liparjem v Zgornji Sorici.
- Irholc BIRKHOLZ brezov les, brezov gozd. Irholc je brezov gozd Za Brdom.
- Irn, Jirn, Hirn HIRN možgani. Irn je planina, imenovana možgani. Poznamo Zgornji in Spodnji Irn. Zgornji Irn je na samem slemenu grebena Soriški rob-Ratitovec. Pravimo mu tudi Adamov Irn in sega čez občinsko mejo. Na vsej dolžini grebena najdemo samo na tej planini studenec z dobro pitno vodo. Spodnji Irn je zame najlepši predel v ratitovškem prostoru. Osrednji del planine je povsem izravnana, z rahlim naklonom proti jugu in z dvignjenim robom - obronkom na južni strani. Na vzhodnem robu je mlaka - napajališče za živino, s stalnim dotokom sveže vode iz izvira v neposredni bližini. Na vodni gladini odseva ob sončnem vremenu modro nebo, s temnimi smrekovimi gozdovi ob straneh in belimi pečinami Avera. Smo v pravem pravljicnem svetu. V urbarju iz leta 1630 je zapisano: "Na planini, imenovani Hiern". Popolna ravnina na tej višini je redkost. Poglejmo, kako je nastala. Od Zg. Danj se vse do grebena vleče ozek pas temnega skrila. Skrilove kamnine spremlja apnenec z drobnimi ostanki pecljev morskih lilij. Kamnina izhaja po dr. Ramovšu s spodnjega dela jurskega sistema, starega okroglih dvesto milijonov let. Zaradi relativno hitrega razpadanja kamnin pod vplivom atmosferilij, še posebno v ledeni dobi, je nastala izravnana površina, kakršno vidimo danes. Prav zaradi skrila, ki je za vodo neprepusten, je planina bogata z vodo. Omenili smo že dva izvira, tretji je nekje v sredini ob poti, ki po dolini povezuje obe planini. V sredi imamo torej mehki

skrilasti del - "možgani", na robovih imamo trdi varovalni del - "lobanjo" iz apnenca, na zahodni strani je Avern, na vzhodu pa Kačji rob. Obe steni se na severni strani skoraj stikata.

Irntol HIRNTAL dolina Irn.

Irnron HIRNRAND obronek planine. Irnron je po mojem mišljenju nastal tako, da je v zadnji ledeni dobi led s slemena spolzel do južnega roba doline, kjer se je stalil, ostala pa je tako imenovana ledeniška peta, sedanji obronek.

J

Jajžnkejbele, Juserkejbele JAUSENKOFEL rob, ob katerem je bilo mesto za malico. Jajžnkejbele je pod Bosarploto nad Zabrdom. Verjetno so ob robu malicali pastirji drobnice, saj je na zahodni strani Kecerleke - Kozji greben, na vzhodni strani pa travnati Reštlanar - drča s počivališčem za drobnico.

Juranžeke JUREINSECK Jurjev greben. Juranžeke je greben v podaljšku Rajterpigla, med Paklonsko grapo in Rajterpohom in sega do ceste Zgaga-Petrovo brdo.

K

Kavčnkovbl GATSKHOFEL Kačji rob. Kavčnkovbl je na karti že označen kot Kačji rob

Kavčnvipfel GATSCHENWIPFEL kačji vrh.

Kajarošt KEILRAST klinasto počivališče. Katastrska meja Danje teče na Danjarski planini čez Nutnrošt in Oksngrobo in po severovzhodnem pobočju Štonaha. Na vrhu pobočja se meja obrne za devetdeset stopinj in se spusti po jugozahodnem pobočju na sedlo. Meja tako napravi klin, v katerem je Kajarošt.

Kejvele, Kejbele, Jajžnkejbele KOFEL peč, rob, kamniti svet. Urlistov Kejvele je bil kamnita senožet. Kosec je travo le porezoval med štrlečimi skalami. Na košenini sta stala dva senika, eden se je ohranil kot vikend. Površina se je pretežno zarasla s smreko. Razprostira se med robom previsnih sten in potjo Soriški rob-Mešngrontke. Ob poti so sledi ledeniške morene. Kejbele je tudi robovit svet nad Perštongo, porasel z gozdom. Kejbegort je kamniti vrt.

Kejžnekele JAUSENECK greben - mesto za malico.

Kemperlov ejml EBENE Kemperlova ravnina. Kemperlov ejml je senožet na Soriški planini v ravninskem delu, blizu Fonžlohti.

Kecerleke, Kicrekele KESEECKE kozji greben. Kicrekele je zahodno od Kejžarja, pod cesto, danes je porasel z gozdnim drevjem. Kicrekele je tudi na jugozahodnem pobočju Košte. Kecerleke je nad Zabrdom, pod steno Bosarplote.

Kela KELLE zidarska žlica. Kela je na slemenu Zg. Irn-Kremant. Spodnji ravni del pobočja preide v strmino - vidimo podobo zidarske žlice.

Kelvergorten KALBGARTEN vrt za teleta. Kelvertgarten je v Ravnah, na levem pobočju Ravenske grape. Vrt ima svojo parcelno številko. Danes ga prerašča gozd.

Keple GUPP kup. Keple je greben z ravnico na vrhu, jugozahodno od cerkve Sv. Nikolaja. Keple je tudi v Keržarjevem Ravtu in nad Eknom, nad cesto pred Zabrdom.

Keterle GETTER koter, mreža, rešetka, prelaz. Keterle pravijo mali parceli pri Kejžarjevem travniku. Verjetno je bila speljana čez parcelo pot ali steza, v ograji je bil na tem mestu prelaz ali koter imenovan.

Keržitol KUHRIESETAL kravja dolina. Keržitol je dolina za prehod goveje živine na pašnik v Podlajnar ali v Movže. Dolina je severozahodno od peskokopa Korhpi-gel, omejuje jo cesta Sorica-Soriška planina. V času intenzivne paše je še posebno drobnica preprečevala zaraščanje pašnika. Na zaraščenem delu je prevladovala panjasta bukev, ki je bila vsako leto dodobra osmukana. Soriški hišarji, ki so imeli po eno kravo in niso imeli dovolj krme, so smukali listje za krmo živine in s tem neho-te upočasnili rast drevja in zaraščanje pašnika. Z opustitvijo paše so se površine zelo hitro zaraščale. Danes skoraj ni več sledi o pašnikih v Žajti, pri Ebnarjih, v Keržitolu in Podlajnarju. Površine je prerasel gozd naravnega ali umetnega nastanka.

Kirhpoh KIRCHBACH cerkveni potok. Levi krak potoka izvira pod južnim pobočjem grebena Groba-Keple, pod cerkvijo, desni krak pa pod Keplom. Po dvesto do tristo metrih se kraka združita. Potok ima številne pritoke z obeh pobočij. Struga je dokaj izravnana in globoko vrezana v skril. Na vsej njeni dolžini naletimo na nekaj manjših brzic. Prostora je v zgornjem delu le za vodo. Levo pobočje je mestoma pre-visno. Z Žetla je v grapo speljana traktorska vlaka. V strugi sem našel trideset apnenčastih kamnov. Med njimi sta bili dve veliki skali. Velika verjetnost je, da je večji skali čez rob Grobe v strugo porinil ledenik, saj najdemo ob Groharjevem spomeniku ledeniški balvan, takorekoč na samem slemenu Grobe. Večina manjših skal je prišla v strugo s človekovo pomočjo. V potoku sem na svoje presenečenje našel manjše, toda lepe kremenove kristale.

Pogled po dolini ovira greben Groba-Bideržanek-Roš-Kope. Višinska razlika med posameznimi točkami grebena in dolino je od 100 do 280 m. Vrh Bideržaneka je 100 m, vrh Kope pa 50 m nad cesto Grobe-Zarošt.

V starih časih je bila edina komunikacija z dolino steza. Zanimivo je, da ima vsak greben svojo stezo. Steze najdemo na grebenih: Keple-Žetel, Trečeke in Kelnarje. Po stezi, ki je na levem pobočju Kirhpoha, so Davčarji hodili v Sorico.

Kirhgorte, Kirhgarten GARTEN cerkveni vrt. Kirhgarten je manjša parcela jugovzhodno od Koštnarja v Sp. Sorici, Kirhgorte pa je parcela jugovzhodno od Povdna. Parceli sta pripadali cerkvama Sv. Nikolaja in Sv. Marka.

Klom KLAMM tesen, gorska soteska, ozek, pičel. Klom je dolinica na grebenu Klomekele-Kope. Lomele je Za Brdom.

Klomekele, Lomekele KLAMMECK ozek greben. Klomekele je greben od Področta do drugega ovinka ceste Področst-Sorica. Po grebenu je speljana steza bližnjica "po nosu" imenovana. Greben je res tako ozek, da je na njem prostora samo za stezo. Včasih, ko avtobus še ni vozil v Sorico, smo v dolino hodili po Nosu. Steze se danes ne uporablja več. Lomekele je greben levega pobočja desnega kraka Zabrske grape.

Kolhgroba KALKGRUBE apnena jama. Kolhgroba je v Danjarski grapi.

Končnekele GATSCHENECKE kačji greben. Končnekele je greben pred globoko grapo ob cesti Sorica-Petrovo Brdo.

Kope GOOPP kopa. Kope so hrib nad Področtom. Ob njegovem vznožju so so-točja potokov. Nidrarska grapa in Štompoh se zlivata v Danjarsko grapo, ta pa v So-

ro. V Področju je sotočje vseh voda soriškega vodozbirnega področja. S Kopami se zaključuje greben, ki se začneja pri Eki in se vleče prek Bideržne in Rošta do Kope. Greben predstavlja ostanek postpanonskih izravnav v zemeljski zgodovini. Področje leži 550 metrov pod nivojem panonskega površja. Voda je iz nekdanje pokrajine odplavila mimo Področja okoli 4 818 100 000 m³, letno 1 205 m³ (pri upoštevanju starosti okroglo štiri milijone let) ali dnevno 3,3 m³ erodiranih kamnin.

Kor KAR gorska kotlina. Kor je kotlina med Lajnarjem in Možicem. V kotlini še stoji nekdanja italijanska kasarna. Mimo nje je speljana s Soriške planine steza proti Možicu. Steza se vije tudi po slemenu Lajnar-Možic. Na karti iz leta 1860 je Kor opredeljen kot ovčji pašnik.

Korhpigel KALKBÜHEL apneni grič. Korhpigel je peskokop nad Zg. Sorico. Je ledeniškega izvora, grušč je ostrorobni zaokrožen oblik, kot je običajno pri ledeniški moreni. Verjetno se je v zadnji ledeni dobi polzenje ledu ustavilo v višini sedanjega peskokopa, tu se je led stopil, ostal je grušč, ki ga je ledenik premaknil izpod soriških robov, kjer je nastal. Zaradi kratke poti je ostal ostrorob. Zanimivo je, da se na kratki razdalji od cerkve do peskokopa srečamo kar s tremi tako imenovanimi ledeniški petami. Prva je nastala v višini Ekar-Lipar pa jo je tok Sore v celoti odplaknil. Druga je v višini Pohar-Jurle, je lepo ohranjena, manjka ji le srednji odplaknjeni del, in tretja peta je že kot rečeno Korhpigel. Pod peskokopom izvira Sora. Ob samem izviru je rezervar soriškega vodovoda. Približno 150 metrov od izvira, na mestu sedanjega vikenda, je stala Urlistova žaga na vodni pogon. Pretežni del površine peskokopa, ki predstavlja veliko rano v krajini, so v letu 1998 zatravili.

Kovl KOFEL gora, peč, pečina, hrib.

Kovlrošt KOFELRAST počivališče ob robu. Kovlrošt je na jugovzhodnem robu Dehžajte, nekje v sredini južnega pobočja med vrhom Gožla in Nidrarske grape. Na zgornji strani rob gleda nekaj metrov iz pobočja, na južni strani pa je previsna stena. Nad robom je lepa ravnica, kjer je bilo prostora za kopišče in kolpern - skladišče oglja. V neposredni bližini je tudi voda. Kopišče je bilo v uporabi še tik pred drugo svetovno vojno. Oglje je kahal za soriškega kovača Gotarjev Jošk, znani soriški lovec in "raubšic". Kot posebnost naj omenim, da je pod robom manjši čisti sestoj belega gabra. Soriško podnebje je za beli gaber preostro. Le sem in tja se najde na južnih legah posamezno drevo.

Kovlek KOFELECKE skalnati greben. Kovlek je skalnati greben nad sotočjem Danjarske in Zg. Danjarske grape in je zaključek grebena Hobmeke. Pri gradnji traktorске vlake Danjarska grapa-Zg. Danjarska grapa so se pokazali ostanki ledeniškega grušča na škrilasti podlagi. V grapi ležijo apnene skale, ki jih je odrinil buldožer. Na njih so vidni številni prerezi velikih megalodontidnih srčastih školjk. Do Kovleka je očitno segal "danjarski ledenik". Le-ta je bil poravnan z danjarskim pomolom, saj se tudi na njegovih pobočjih srečujemo z ledeniško grobljo.

Krajcke KREUZECK križni greben. Krajcke je greben ob cesti pred Sp. Danjami. Na grebenu nad cesto stoji znamenje. Križ je na tem mestu očitno stal že ob podelitvi imena. Vaščani znamenje redno vzdržujejo.

Kremant KREMEN, KIESEL, GREMENSTEIN, KIESELSTEIN hrib s kremenom. Kamninski sestav Kremanta je apnenec. Če greste po stezi Zgornje Danje-Ratitovec,

boste na pobočju Kremanta ob sončnem vremenu opazili v kamenju lesketanje drobnih zrnč kremenena. Po kremenovih zrnčih, ki jih vsebuje apnenec, je dobil Kremant svoje ime.

Kromažoker KRAMMACKER njiva s šaro, ropotijo. Verjetno je bil rob njive nad strmim z grmovjem ali drevjem zaraščenim bregom. Čez rob so odlagali razno šaro smeti. Njiva je bila v Ravnah.

Kromeržgorte KRÄMERGARTEN kramarjev vrt, vrt s šaro, kramo. Vrt je bil v Spodnjih Danjah.

Kromperiza KRUMMERIESE kriva, vijugasta drča. Kromperiza je v Keržarjevem ravtu. Kuglcova rupa KUGELRUPFE kotanja ob kroglastem robu.

Kuglcov rob KUGEL kroglast rob. Kuglcov rob in rupa sta severno do severozahodno od rativškega grebena Goči.

Kunlajta GUNNELEITE kunji breg. Kunlajta je košenina na Kejžarjevi kmetiji.

Kužloht KUHSHLUCHT kravji klanec. Kužloht je klanec za prehod živine s Keržetola na Soriški rob.

L

Lajnar, Lanar, Lanarle, Laner LEUNER plazišče. Lajnar je hrib na južnem grebenu Soriške planine. Na severnem pobočju je smučišče, južno pobočje pa je eno samo plazišče in gravitira v Globoko grapo. V Lajnarju so bile nekdanje soriške senožeti. Seno so po stezi v butarah znosili v Podlajnar, kjer so imeli lastniki svoje senike. Steza prečka presek nekdanje državne meje. Na stezi stoji še betonski mejnik. V zimskem času so seno spravljali domov samotež ali s konji. Na vrhu Lajnarja je jeklena kupola s strelnimi linami, ki nas spominja na nekdanjo italijansko prisotnost. Na kupoli je označena višina vrha 1548 metrov. Na Soriški planini je bilo okrog štirideset senikov, italijanska vojska jih je večino podrla, les pa uporabila za kurjavo. Eden redkih senikov, ki je ostal, je bil Krištanov. Danes je na tem mestu vikend.

Lajnarbeg LEUNERWEG pot za Lajnar. Lajnarbeg je pot speljana z vrha Ravta v Podlajnar, v pobočje Lajnarja pa se nadaljuje steza. Na Kejžarjevem Ravtu se odcepi traktorska vlaka. Vlaka je povezana s cesto Sorica-Petrovo Brdo.

Lanareke LEUNERECK greben ob plazišču. Lanareke je greben in pobočje terastih njiv, senožeti in z gozdom zaraščenih senožeti med Sp. Danjami in cesto Rotke-Zg. Danje. Na vzhodnem pobočju Erbelca je Laner, po vsej verjetnosti ima Lanareke po njem ime. V Lanareku smo imeli Kovačevi njivo. Vse pridelke smo znosili v košu (krompir) ali na glavi v butarah (seno) po stari kolovozni poti v Sorico. Žito smo mlatili v skednju pri Markeljcu v Sp. Danjah. Zemljo prve brazde smo vsako leto znosili v koših na vrh njive.

Lajta, lajtle LEITE breg, reber. Lajta je levo, strmo pobočje Prednje Sore, med Šolo in odcepom ceste k cerkvi. Na njenem pobočju najdemo posamezne apnenčeve skale, ki jih je tukaj odložil ledenik. Apnenčeve skale gledajo tudi s pobočja Kejžarjeve lajte in so enakega izvora. Lajtle je med Kejžarjevo domačijo in cesto Sorica-Petrovo Brdo. Lajto najdemo tudi na Soriški planini, v Sp. Danjah in v Ravnah.

Lajtnik LEITENECK greben s strmimi bregovi. Lajtnik je greben med Štoppohom in Pamerpohom. Poraščen je z gozdom. Od Šurka je po pobočju Lajtnika speljana

cesta v Ravne in naprej na Torko. Na desnem pobočju Pamerpoha je opuščen skrilolom. V njem sta nazadnje delala Cenc s Sorice in Nekelc z Ravn. Ploščice sta delala za prodajo. Z delom sta prenehala leta 1910 (po pripovedovanju Drobonča). Čez greben vodi steza Ravne-Groblje. Stezo vzdržujejo lovci. V pobočje Lajtnika so speljane številne gozdne vlake.

Laubštrajh LAUBSTRAUCH listnat grm, grmovje.

Lerha LÄRCHE macesen, macesnovje. Lerha je na levem pobočju Danjarske grape. Na košenini so posamezni macesni. Z Lerhe je speljana traktorska vlaka skozi Feniškovl v Zgornjedanjarsko grapo. Na grebenu med Lerho in Feniškovlom so posamezni balvani s sledmi fosilov. Tudi ta breg je ledenik po svoje zaznamoval.

Loh LOCH luknja. Loh je prostor med pomolom Štomanta in Torkarskim pomolom. V tem prostoru so nekdanje torkarske košenine in njive z obronki. Površina je v veliki meri zaraščena z leskovim grmovjem. Ob Štomantu tik pod cesto izvira densni, pod torkarskim gričem pa levi krak Torkarske grape. Pred Toržajto se toka združita, in se združena ob primernem vodostaju koprenasto zapenita čez skalni previs in z novim izvirom pod slapom ima voda moč za pogon Torkarjevega in Javhovega mlina ob stari poti Ravne-Zabrdo.

Lomoker KLAMMACKER ozka njiva.

Longoker LANGACKER dolga njiva. Longoker je pod vasjo Zg. Danje. Njiva je bila dolga in ozka, segala je čez dolino v obe pobočji.

Lontendr LONGTENER, tendr TENER - HANDFLACHE dlan, za dlan površine, površinica. Lontender je senožet nad Robovcem v Soriškem potoku.

Lonoker LÖNKACKER spodnja njiva. Njiva je bila pri Trojarjih.

Lovdeštot LADSTADT nakladalno mesto. Lovdeštot je v Kejžarjevem Ravtu, pod nekdanjim senikom, ki je stal na ravnici ob poti.

Lukanžeke LUCKENECK Lukov greben.

M

Mejdle, Majdle, Mejdle, Mejdle MEIDEN ogibati se. Mejdle je svet, ki se mu radi izognemo. V Kejžarjevem Ravtu je Prednji in Zadnji Mejdle. Mejdle je ob cesti Podrošt-Sorica, na južnem pobočju Kope. Med cestama Rotke-Sp. Danje in Rotke-Zg. Danje je Mejdle - gozdna površina, presekana z grapami in sega do Lanareka. Za Brdom je Čufrov Mejdle, pod staro potjo Bimbarfa-Toržajta. Nekdanjo košenino prerasča grmovje in gozdno drevje. S poti se še vidijo ostanki razpadajočega senika.

Maštavdah STAUDE grm, grmovje. Maštavdah je njiva, ki je ob robu porasla z grmovjem. Njiva je pod cesto Rotke-Sp. Danje, tik pred vasjo.

Maver MAUER zid, stena. Največja stena v Ratitovcu je Altemaver. Maver najdemo še v Ravnah nad staro potjo Ravne-Zabrdo, najdemo ga še na Torki in pri Trojarjih.

Mavrah MAUER zid, zidovje. Mavrah je košenina s številnimi skalami, ki štrlijo iz površine. Košenina je na pobočju med transformatorjem in Rafkotovo hišo ob cesti združni dom-Rajda. Skale, po katerih je kraj dobil ime, je na pobočje odložil ledenik.

Majanžeke MAIENSECKE majski greben. Majanžeke je severovzhodno od grebena Kelnarji, na jugovzhodnem pobočju Bideržaneka. Na sončni legi bukev ozeleni teden do štirinajst dni prej kot nad Sorico.

Marnekele MARTINECKE Martinov greben. Marnekele je greben nad travniki v Nidrarski grapi.

Martngrovb MARTINGRUBE Martinova kotanja. Martngrovb je na levem pobočju Nidrarske grape, na eni strani meji na Marnekele na drugi pa na Gevelarje.

Martove laze MARTIN Martin, Martinove laze. Martove laze so nad cesto Področje-Sorica, na odseku med drugim in tretjim ovinkom.

Matijentol MATHIASTAL Matijeva dolina.

Majentol MAIENTAL Majska dolina.

Miheltol MICHELTAL Mihova dolina. Miheltol je na pobočju Košte med Lajnarnem in Marnekelom. V pobočje so bile speljane gozdne vlake za sanacijo težko prizadetih gozdov po žledolomu.

Mejžle MOOS močvirje. Mejžle je zamočvirjen svet, najdemo ga nad cesto Sprendnji Tolar-Zadnji Tolar. Zadnji Tolar je imel še do nedavnega v Mejžlu zajetje pitne vode. Na Mejžlan je močvirni svet na zahodnem pobočju grebena Keple-Žbont, jugozahodno od Sv. Nikolaja. Mejžle je tudi pod Kejžarjevim hlevom, pod vasjo Zabrado in pod cesto Žnajdar-Kondrad.

Mendlaškovel MENNISCHKOFEL moška, mogočna pečina. Mendlaškovel je na levem pobočju Danjarske grape.

Mešngrontke MISCHENGRANDECKE mešan koritast greben. Mešngrontke je sedlo na slemenu Soriški rob-Danjarska planina, preko katerega je bila speljana pot za povezavo z Bohinjem. V smeri Soriškega roba si sledita še dve manjši sedli. Sklepam, da je ime Mešngrontke nastalo zaradi treh zaporednih koritastih sedel. Na sedlu se križajo poti Sp. Danje-Soriška planina, Zg. Danje-Perštonga-Soriška planina, Soriški rob-Ratitovec.

Mešalanar MISCHENLEUNER mešano plazišče. Mešalanar je v rativškem pobočju, v podaljšku Enge. Plazišče je široko, občasno se na površini sproži več ločenih plazov.

Mešta MESTE skrinjica, škatlica, merica, škatlica za sladice ali tudi za zaseko in merica za pijačo, "za kačjo slino" kot pogosto pravimo domačemu žganju. Mešta je prostor na Danjarski planini, na Jurjevčevi parceli, kjer so se pastirji in kmetje okrepčali, so si privezali dušo, kot pravimo.

Mešaleke, Mešerleke MISCHENECKE mešan greben. Mešerleke je na grebenu Štomanta z več vrhovi. Mešaleke je na Torki.

Melat MULL, MÜLL mel, drobir. Melat je nekdnji pašnik med potema Tolarjev mlin (danes vikend)-Lipar in mlin-Riben. V času paše se je na površini melinil skrilasti drobir. Površina je danes preraščena z grmovjem. V brežini vlake se vidi apnenčasti grušč - ostanek ledeniške pete. Melat je tudi v Ravnah.

Meterlenk MITTERENGE srednja ožina. Meterlenk je v rativškem pobočju, pod Pajlom, v Pajltovlu.

Metrekele MITTERECKE srednji greben. Metrekele je na južnem pobočju Košte, je srednji od treh zaporednih grebenov.

Mejnebejg MEINWEG moja pot. Mejnebejg je stara pot Sp. Danje-Povden. Pot se nadaljuje čez Gemondo na Mešngrontke.

Milejben MÜHLEBENE ravnina ob mlinu. Milejben je ob sotočju Torkarske in Ravenske grape. Ravnica je bila zasajena s smreko, sestoj je danes v fazi drogovnjaka.

Na robu gozdička stoji kamniti steber nekdanjega kozolca. Ob sotočju se vidijo še ostanki razpadlega mlina, vidijo se tudi betonski stebri - ostanki Hišarčkove žage na vodni pogon.

Miloker MÜHLACKER njiva ob mlinu. Miloker je pod Zabrdom ob levem kraku Zabrske grape, kjer so bili nekdanji zabrški in zgornjedanjarski mlini.

Mošprone MOOSBRUNNEN močvirni studenec. Mošprone je na pobočju pod Zabrdom. Studenec je na zamočvirjeni površini.

Mošntol MOOSTAL močvirna dolina.

Movd, v Mavdu MAHD košcev red, seča, košnja. Movd je na desnem pobočju Nidrarske grape. Danes površino prerašča gozd. Očitno je, da je na delu površine severnozahodnega pobočja Kope bila nekdanja košenina. Kraj, imenovan v Mavdu, najdemo tudi v Ravnah.

Movže MOOS močvirje. Movže so severno od Soriškega roba. Poznamo Sprednje in Zadnje Movže - dve kotlini z izviri pitne vode. Kotlini sta med seboj ločeni z grebenom. Na zahodni strani je pod Protprohkovlom prehod, preko katerega sta dolini povezani z vlakom. Movže so visoko barje malega obsega, podobno kot je Ledina na Mosteh na Jelovici. Movže so bile pašnik, danes so v pretežnem delu zaraščene z gozdom. Movže so tudi v Nidrarski grapi in levem pobočju Roclpoha.

Mudlekele MÜDESECKE greben, kjer si utrujen. Mudlekele je greben v vzho-dnem delu Keržetola, kjer so imeli svoje gozdne parcele drflarski bajtarji, ki so dr-va spravljali pri snegu s sanmi. Čez omenjeni greben je speljana pot in pri spravilu drv si se na klancu pošteno upehal.

N

Najgerle NEUGIER radovednost. Najgerle je na cesti pred Spodnjimi Danjami, kjer postanemo pred vstopom radovedni, kakšna je vas, kako je v vasi, koga bomo srečali itd. Najgerle najdemo še v Zg. Danjah, na Torki in na poti Paklon-Geblarji.

Na heji HEU seno, na senu. Na heji pravimo košenini z obilnim pridelkom sena.

Na mežu MOOS močvirje, na močvirju. Močvirje je na desnem pobočju Nidrarske grape.

Na rošt RAST počivališče, na počivališču.

Na prežal PRESSE stiskalnica, ožemališče. Na prežal je na desnem pobočju Sore, med Podroštom in Veliko rovnijo. Namočena zemlja leze s pobočja in se ustavlja na ravnem delu pred strugo Sore. Pod pritiskom teže zemlje se voda izceja, ožema in izliva v Soro.

Na krajčku KREUZ pri križu. Pri križu je kraj pred Trojarji. Včasih je na mestu, kjer je danes transformator, stal križ. Odtod je po grebenu speljana steza Trojarji-Spodnje Danje. Križ so postavili v spomin na tragedijo, ki se je na tem mestu zgodila. Dva fanta - brata sta se iz objestnosti stepla in eden je obležal mrtev.

Nave AUE loka, travnik ob vodi. Nave so ravninski del Nidrarske grape. Z ime-nom Nave je povezana zanimiva anekdota. Nekdo iz doline je bil prepričan, da ime Nave izhaja iz besede navje in da je bilo nekoč na ravnici pokopališče. Pripravljaj se je na arheološko raziskavo. Neki Soričan, ki je vedel za to namero, je obžaloval, da ne ve za datum začetka izkopavanja, da bi radovednežu podstavil nekaj kosti.

Negelnov žbont IGLSSCHWAND žebljarska krčevina. Negelnov žbont je na grebenu Ravtek-Lajnar in sicer na izravnanim delu z nadmorsko višino 1000-1050 m, ki je ostank panonske izravnave. Na nekdanji krčevini so kopali skril. Tik pod grebenom je po oceni 50 m³ odkopane skrilaste hribine. Na pobočju je melišče jalovine. Sledi površinskega kopa so vidne na pobočju in na grebenu v obliki jam. Le-te najdemo tudi ob pobočju ob Globoki grapi. Ker skril ni potrebne kvalitete za kritino, obstaja verjetnost, da so kovači - žebjarji iz Železnikov kopali rudo. Po dr. Ramovšu zaliloški orudeneli skrilavec vsebuje kadmij. Železnikarji so skrilavec izkoriščali od 1815 do 1885, in sicer v Vancovcu in Šoštarnici. Skrilavec pod Vancovcem naj bi vseboval skoraj 30 % kadmija.

Bivša državna jugoslovansko-italijanska meja je šla iz Globoke grape po horizontali do grebena. Na Negelnovem Žbontu pri mejnem kamnu s tekočo številko 27/XXXIII se lomi in usmeri proti Petrovemu Brdu.

Nutnrošt, Murntrošt MORGENRAST jutranje ali vzhodno počivališče. Murntrošt je na Danjarski Jelovici ob katarstrski meji, v dolini s kotanjo. Konfiguracija terena sama po sebi ponuja pogoje za počivanje.

O

Oberpinkele OBERBÜNDEL zgornji sveženj, zgornja butara, zgornje butare, površina za butare sena. Zgornji pinkele je nad potjo Sprednji Tolar-Grič in predstavlja površino, na kateri se pridelala za nekaj butar sena. Soričani so seno spravljali v butarah.

Odekerle OBERACKER zgornja njiva.

Oderlanarje OBERLEUNER zgornje plazišče.

Okšngroba OCHSENEGRUBE volovska kotanja. Okšngroba je na Danjarski Jelovici, ob katastrski meji, med Kajarošto in Nutnrošto.

Okejble ECKALBE, ECKALPE planina na grebenu. Planina je Za Brdom.

Oltamile ALTMÜHLE stari mlin.

Oltzbont ALTSCHWAND stara krčevina.

Oržank, Voržank VORSONNEECK pred sončno pobočje, senčno pobočje, osoje. Voržank je zahodno pobočje Bideržaneka ali Grofovega griča.

Ovboker OBERACKER zgornja njiva. Ovboker je nekdanja njiva zahodno od torcarskih hiš, tik pod cesto.

P

Pajl BEIL sekira. Pajl je stena v Ratitovcu in meji na Altemaver. Sprva nisem verjel, da je sekira pravo ime, toda ko mi je domačin pokazal Pajl sem vedel, da ni pomote, saj sem v steni videl podobo lepo zaokroženega rezila sekire.

Pajlžajta BEILSEITE sekirina stran. Pajlžajta je travnata površina nad steno Pajla. Po njenem zahodnem robu se vzpenja steza mimo bunkerja Rupnikove obrambne linije na sedlo med Štomkopfom in vrhom Kremanta.

Pajltovl BEILTAL sekirina dolina. Pajltovl je dolina, izdolbena v kamnito gmoto

Pajla, in se spušča v Loh med Torkarskim in Štomantovim pomolom.

Pajbelc BEIE, BIENE čebela. Pajbelc je raven greben južno od Zadnjega ravtka. Verjetno so imele čebele v votlem drevju svoje domovanje, pa je pomol dobil po

njih ime. Greben pokriva gozd, je jasasto presvetljen zaradi elementarnih nezgod (vetrolom, žledelom). Na jase se je naselila malina, ki v času cvetenja nudi čebelam tudi danes obilno pašo.

Pajsejben BEISSEBENE ravnina, čez katero se spravlja les. Pajsejben je na severozahodnem pobočju Lajtnika.

Paklon BEI KLAMM pri soteski. Paklon je prehod med dolino Soriškega potoka in Zadnjo Soro. Čez sedlo je speljana stara pot, ki se priključi na cesto Petrovo Brdo-Podrošt ob izlivu Paklonske grape v Zadnjo Soro.

Paklonska grapa KLAMM soteska. Voda Paklonske grape je globoko vrezala svojo strugo med grebenoma Bolbežgroba in Juranžeke. V Poklonski grapi sva z bratom leta 1946 delala drva. Dopoldne sva bila v šoli, popoldne pa sva drvarila. Napravila sva 40 m³ drv, ki sva jih pozimi samotežno zvlačila k cesti.

Palentnik, Pelentekele WALLENECK valoviti greben. Palentnik je na levem pobočju Nidrarske grape.

Pažekele BARSECKE medvedji greben. Pažekele je travnat greben v Zgornjedanjarski velnici, v bližini sta studenca Punčarpron in Prendle.

Pažlek BÄRSFLECK medvedji kraj. Pažlek je na Danjarski planini.

Pejdnle BODEN tla, zemlja, dno. Pejdnle je bila njiva, danes je travnik na dnu celka Keržarjeve kmetije, med dovozno cesto in Soro. Pejdnle najdemo še v Zg. Danjah in Za Brdom.

Peke BOCK kozel, kozlov hrib. Peke so nad Zabrdom.

Perštonga BÄRSTANGE medvedji drog. Perštonga je manjši plato pod Mešngruntkom. Na planini je na zahodnem robu stal hlev za pašno živino, o čemer je še nedavno pričala močna zaraščenost s koprivami, ki so indikator za tla, bogata z dušikom. Ime planine govori o tem, da je bil nekoč na planini k drogu privezan medved. Pred leti so danjarski fantje površino splanirali z namenom, da jo uporabijo za športne aktivnosti. Po planiranju se je pokazalo, da je ravnica nastala tako, da je ledenik, ki je drsel proti Sp. Danjam, na tem mestu odložil ledeniški grušč. Zaradi grobsti morene je bila površina neprimerna za načrte mladih. Pot Sp. Danje-Mešngruntke-Soriška planina se na Perštongi razcepi. Zahodni krak se konča v slepi dolini, vzhodni krak pa se ponovno razcepi. Ena pot je speljana ob previsnih stenah Holckovla čez Ravt v Zg. Danje, druga pa po dolini Groben mimo Valantovega roba v vas.

Pežoker BÄRSACKER medvedja njiva. Pežoker je na Torki. Možno je, da so bile na njivi samo medvedje sledi, verjetneje pa je, da je medved prišel na obiranje plodov, vsekakor je njegova prisotnost njivo z imenom trajno zaznamovala.

Povdenoker BODENACKER njiva na dnu. Zgornjedanjarski svet pod vasjo, med Hobmekom in Krajčkom, ima lijakasto - velničasto obliko, ki je odprta navzgor. Verjetno je obliko soustvarjal ledenik. Povdenoker leži na dnu lijaka.

Pošalanar BÖSELEUNER nadležno, zoprno, hudobno plazišče. Pošalanar je v ratitovškem pobočju med stezo in Mešalanarjem. Snežni plazovi povzročajo poškodbe na gozdnem drevju.

Pri metertokeše MITTAGSESSE opoldansko ognjišče, pri opoldanskem ognjišču. Plotoker PLATTACKER pusta njiva. Plotoker je v Zg. Danjah.

Plote PLATTE peč, pečina, kamnita stena, plošča. Plote so levo, kamnito in strmo pobočje Danjarske grape. Pod njim je Vajtah. Na vzhodu meji na Tremajdlarje na zahodu pa na Trojarsko grapo. Na Plote in na Tremajdlarje je 25. februarja 1944. leta padlo goreče ameriško vojaško letalo. V spomin na ta dogodek še vedno hranim 5 cm debelo okensko steklo ponesrečenega letala.

Prendle, prentele, prindle, pront, prendljarje, plentarje BRUNNEN studenec, izvir, vodnjak. Prendljarje - studenci so levo pobočje Soriškega potoka med Kirhpohom in Protekelom. Prindle je na severovzhodnem pobočju, pod vasjo Sp. Danje. Pri izviru se belijo apnenčasti kamni. Na pobočje jih je odložil ledenik, kakor tudi posamezne balvane, ki se vidijo na površini. Prendle je v Zgornjedanjarskih senožetih. V bližini je tudi Punčarpron. Pront je v Ravnah pod Movžami.

Pronoker BRUNNENACKER njiva ob izviru. Pronoker je pri Trojarjih.

Protekele BREITECKE široki greben. Protekele je na levem pobočju Soriškega potoka, med Prentljarji in Štomfejdnom.

Prikele BRÜCKE pruka, cerkvena klop. Prikele je ravnica na poti Korhpigel-Tor, kjer so domačini počivali, ko so samotežno s sanmi spravljali seno ali drva. Na ravnici so z ramen sneli sani in se sede na klopi oddahnili.

Prod PRUD, SANDBANK pesek, sipina, prod, melina. Prod je v Kežarjevem travniku.

Prodproh BROTBURCH zajeti izvir, gozd ob zajetem izviru. Prodproh je del Danjarske Jelovice nad Movžami - nad zajetimi izviri, nad previsno steno, ki razmejuje danjarsko od soriške srenje in je tudi meja med k. o. Danje in k. o. Sorica. Ob vznožju te stene je v zadnjih Movžah stalni izvir vode. Lahko bi rekli, da je zajet v večji kotanji z ravnim dnom. Voda se izliva v zamočvirjen severozahodni del ravnice in po približno 150 metrih ponikne.

Pigel, pigele HÜGEL grič. Najbolj je znan Gosarjev pigel. Ustno izročilo pove, da je pred naselitvijo prišlo v Sorico osem mož. Našli so povsem zaraščeno pokrajino. Na Gosarjevem piglu je eden od njih splezal na lipo, da preizkusi veter, ali bodo pogoji ugodni za kmetovanje in za naselitev. Veter jim je ugajal. Lipo so podrli in iz nje napravili mizo. Stari ljudje so menda to mizo še videli. Poznamo še Keržarjev, Teclnov in Kemperlov pigel.

Poh, pohek BACH potok. Poznani so potoki Štopoh, Kirhpoh, Rajterpoh in Rodpoh.

Podlajnar LEUNER plazišče, podplazišče. Podlajnar je nekdanji pašnik v srenjski lasti, danes je pretežno zaraščen. Čez površino je bil napravljen presek bivše državne meje. Vidijo se še sledi razpadlih senikov za shranjevanje sena z Lajnarja. Poleg Kondratovega senika je bila lesena lopa, ki so jo uporabljali za kuhinjo. Pod Lajnarjem so lastniki hiš iz Zg. Sorice, ki niso imeli svojih gozdov, pripravljali drva za domačo uporabo. Pozimi so jih samotežno spravljali domov.

Podkirhbejg WEG pot, pod cerkveno potjo. Podkirhbejg je pobočje pod Najgerlom, pod cerkveno potjo, po kateri so Danjarji hodili k maši v Sorico.

Pod borštam FORST gozd, pod gozdom.

Pod pam BAUM drevo, pod drevesom.

Pod žen SÄEN setev, pod setvijo. Pod žen je v Zgornjedanjarski velnici, v bližini studencev Punčarprona in Prendla. Verjetno so del površine zatravili s setvijo senenih plev. S setvijo plev je košenina dobila svoje ime.

Pohholc BACHHOLZ potočni les. Pohholc je ob Zgornjedanjarskem potoku, na dnu košenin.

Povden BODEN tla, zemlja, dno. Najbolj poznan Povden je na Torki, poznamo Zgornji in Spodnji Povden. Spodnji je na sedlu med Grebl vrhom in ratitovskim pobočjem. Čez sedlo je speljana gozdna cesta Torka-Bintek in vlaka proti Prtovču. Sedlo prečka tudi steza Zali Log-Groblje-Ratitovec. Na Zg. Povdnu je poznani rob Fajfarkovl - piskajoči rob, rob ob katerem so bile opravljene arheološke raziskave.

Povden je tudi ob cesti Rotke-Zg. Danje, pod Holckovlom, najdemo ga tudi v Bideržni pri Sp.Sorici na dnu pobočja.

Protenštavda BREITSTAUDE široko grmovje. Protenštavda je v Sorici.

Protprohkovl BROTRUCHKOFEL pečina nad zajetim izvirom. Protprohkovl je nekaj deset metrov visoka navpična stena nad Movžami, nad izviri vode. Tudi spretnje Movže imajo svoj izvir. Voda teče proti pečini in na najnižji točki kotline ponikne.

Punčarpron PUNSCHERBRUNNEN studenec z dobro pitno vodo. Punčarpron je v zgornjedanjarskih košeninah, nad Pejdnlom.

R

Rajda, Rejda, Rajden REIDE ovinek, rida. Rajda je križišče cest Sorica-Petrovo Brdo, Sorica-Soriška planina. Rajden so ride na strmi stezi Povden-Ratitovec.

Rajterpigel REITERBÜHEL grič - rešeto. Rajterpigel je na grebenu Ravtek-Juranžeke. Zanimivo je, da sta bili na istem grebenu še dve krčevini, in sicer Ravtek in Negelnov žbont. Izravnana tla zahodnega, gozdnatega pobočja griča kažejo na to, da je na tem mestu verjetno bila njiva - laz, posejana z žitom. Od tod tudi primerjava griča z reto. Reta se je uporabljala za čiščenje žita od plev.

Ravt REUTE krčevina. Ravtov je veliko, v Sorici poznamo Kejžarjev, Liparjev, Kondratov, Keržarjev ravt in Ravt na pobočju Košte, nad Eberlom. V Sp. Danjah je Ravt in Stari Ravt, v Zg. Danjah je Ravt pod cesto, pri Trojarjih je nad cesto, Za Brdom je Ravt nad cesto in Spodnji Ravt pod cesto. Večina ravtov je že osvojil gozd.

Ravtek REUTECKE greben na krčevini. Ravtek je greben ob cesti Sorica-Petrovo Brdo, pod Negelnovim Žbontom. Z grebena je bila v Podlajnar leta 1998 speljana gozdna vlaka za sanacijo žledoloma. Vlaka je bila zgrajena tudi po grebenu mimo Rajterpigla, po pobočju Jurenžeka v Paklonsko grapo.

Ravtbejg REUTWEG pot v krčevino. Ravtbejg je v Keržarjevem Ravtu.

Regele, Rehele, Regel REH srna. Regele ali Rehele je košenina na pobočju nad Pohom v Sp. Danjah. Na košenini se pogosto pase srnjad. Tolarjev regel je na desnem pobočju Roclpoha, vzhodno od Hinteržajte. Na gozdnih jasad se rada zadržuje srnjad.

Rebiškogel RABENKOFEL krokarjev, vranji rob. Iz zaporedja navedenih imen prvega popisa se da sklepati, da je Rebiškogel med Tonderskoglom in Erbelcem. Rob pogosto obletavajo krokarji.

Resaoker, resoker ROßACKER njiva, kjer se suši lan. Resaoker je na Torki, Resoker pa v Sp. Danjah.

Rejžešsprun REISENBRUNNEN studenec, h kateremu so ljudje radi hodili. Rejžešsprun je na Torki.

Restn RÖSTEN peči, žgati, sušiti, pražiti, goditi lan. Restn je travnik, na katerem so Zabrđčani godili lan.

Reštle, Rošta, Rošt, Zarošt RAST počivališče. Rošt je kopasti hrib na grebenu Bideržanek-Kope. Zarošt je sedlo med Roštom in Bideržanekom, je predel ob znamenju Cirila in Metoda ob cesti Podrošt-Sorica. Reštle je na grebenu Štomanta, Rošta je pod Trojarji.

Reštlanar RASTLEUNER plazišče s počivališčem. Reštlanar je zatravljena drča nad Zabrdom, med Boserplotu in Pekom. Verjetno je drča služila za prehod drobnice na pašo na Kremantu.

Reštlvrotta RASTFRATTE počivališče ob frati. Reštlvrotta je na pobočju Štomanta v bližini Rešla.

Reštlron RASTRAIN brižina ob počivališču. Reštlron je na pobočju Kremanta.

Riba, Ribn, Ribnica, Lonribn, Ribar RÜBE repa. Zahodno od soriškega peskoko-pa nad cesto je Keržarjeva Sp. in Zg. Ribnica. Pod Tecelnovo hišo je Tecelnova Ribnica. Na tem mestu je koncem 19. stoletja stala še Ribarjeva hiša Zg. Sorica 15. Hišo so opustili in jo zgradili na novi lokaciji na Ejbnu št. 15. Danes je Ejbnarjeva hiša v Zg. Sorici s števil. 29. V Soriškem potoku je speljana cesta čez Ribn, to je strmi del ceste, ki povezuje Soriški potok z vasjo. Ribn je ob nekdanjih pomladanskih vrtovih Zgornjesoričanov, kjer so vzgajali sadike za povrtnino. Lonribn je na vzhodnem pobočju Štoublgrouba. Ribnica je bila tudi v Sp. Sorici na pobočju Košte. Ribnice so bile manjše, manj vredne njivske površine, nekje na obrobju, kjer so gojili repo.

Rigel RIEGEL zapah, zatik, hrbet, greben, sleme. Rigel je greben v Sp. Sorici.

Riža RIESE drča. V Ravnah nad Nekelcem je Ejbenriža.

Rocl-poh REINZELBACH nihajoči potok, REINZELN, SCHAUKELN gugati, zibati, nihati. Rocl-poh izvira pod drugo rido ceste Rotke-Sp. Danje. Potoku se s severovzhodne strani pridruži Globoka grapa. Struga je v prvem delu skrilasta. V njej najdemo večje in manjše apnenčeve skale. Skale in balvane je odložil ledenik pred deset-tisoči let. V spodnjem delu struge je voda prebila dolomitno pobočje in tako ločila danjarski pomol od pobočja Gožla. V nastali soteski je prostora samo za vodo, steza je speljana nekaj deset metrov više. Soteska se stopničasto spušča proti Danjarski grapi. Voda v zgornjem delu struge niha in poskakuje med skrilastimi ploščami in okroglastimi apnenimi skalami in balvani, v spodnjem dolomitnem delu se veselo zapeni čez skalne previse v obliki slapov in brzic in na koncu pribriži v poševnem kamnitem žlebu vsa togotna v tolmun, kjer se umiri in izlije v Danjarsko grapo.

Ronclrošt REINZELRAST počivališče z nihajočo vodo. Ronclrošt je na sedlu med Avernom in Žbajnekom, na Tendlovi parceli. Na počivališču je bila mlaka, ki se je ob deževju napolnila z vodo in je služila za napajenje živine. Ob sušnem vremenu je presahnila in se ob dežju ponovno napolnila.

Ron RAIN obmejek med njivama, brežina, reber, pobočje. Ron je najbolj strm del pobočja v Keržarjevem ravtu, pa tudi travnati pas med njivama. Na planini Irn je Irnron - obronek pod planino.

Rotke ROTECKE rdeči greben. Rotke so tudi kajža v Zg. Sorici. Hišo so podrli, ni so pa je obnovili. V začetku devetnajstega stoletja je bil gospodar domačije Tolarjev Urban. Hiša je stala ob križišču ceste Sorica-Soriška planina, Sorica-Zg. Danje, Sori-

ca-Sp. Danje. Na površini pobočja Erbelca je polno rdečih kamnov, po katerih je greben dobil ime.

Rotekele ROTECKE rdeči greben. Rdeči greben je na Torki.

Rotala ROT rdeč, zardel, rdeče pobočje. Rotala je pobočje med grebenoma Rotke - Erbelc in Lanareke-Erbelc, nad cesto Rotke-Zgornje Danje. Na gozdnih tleh pogosto naletimo na rdeče kamenje, po katerem je kraj dobil ime.

Rovnah RAIN-RAIN nagnjenost, položnost, reber, brežina, pobočje, nagnjenje, naklonjenost. Rovnah je gozdnato pobočje z izravnanim naklonom med Zgornjimi Danjami in Danjarsko planino.

S

Stari Ravt, Spodnji Ravt REUTE krčevina, stara krčevina, spodnja krčevina. Stari Ravt je v Sp. Danjah, Stari Ravt in Spodnji Ravt pa Za Brdom.

Savžajta, Sautžajta SAUSEITE stran divjih prašičev. Savžajta je košenina na jugovzhodnem pobočju torkarskega griča. Savtžajta je pri Trojarjih.

Siraržajta ZERRÜHRENSEITE pomešana stran. Siraržajta je pod cesto Trojarji-Zabrdo, pod Celintovlom, kjer je valovit svet, dolina sledi dolini, vsaka dolina pa ima dve različni strani.

Š

Šajbloker SCHEIBELACKER okrogla njiva. Šajbloker najdemo v zahodnem delu zgornjedanjarske lijakaste velnice.

Šartenpigel SCHATRTENHÜGEL škrbinasti grič.

Šaufergroben SCHAUFGRUBE ovčja kotanja. Šaufergroben je travnata kotanja nad robmi, južno od Ratitovške koč.

Šenejben SCHÖNEBENE lepa ravnina. Šenejben je ravnina pri Mihi v Geblarjih.

Šeter, šeterle SCHÜTTERE redčina. Šeter je pod cesto Globoka grapa - Ravtek. Na delu površine je pobočje zelo strmo, za to se je verjetno na nekdanjem pašniku izmenjavala gozdna in pašna površina. Lahko bi rekli, da je bil pašnik jasast.

Ševtžajta SCHATTENSEITE senčna stran. Ševtžajta je v Zabrdu.

Šiselbrun, Šeslarji SCHÖSELBRUNNEN skledast vodnjak, studenec. Šeslarji so pod Lajnarjem, na nekdanjem pašniku. Nad izvirom je skledasto oblikovana brežina. Na mestu istoka je voda že od izvira izoblikovala globoko strugo - grapo. Na dnu sklede je še danes leseno korito, ki je služilo živini na paši. Vidne so še steze v pobočju, usmerjene h koritu.

Šoda SCHOTTER gramoz, grušč, prodec. Nad cesto Zg. Danje-Trojarji je štonah - kamniti svet, nad njim pa je šoda - gruščnat svet, le tega najdemo tudi na Torki nad Nekelem.

Šoderškovi SCHOTTERKOFEL gruščnat grič, peščeni grič. Šoderškovi je najvišja točka Bosarplote. Vrh je gruščnato krušljiv. V pomladanskem času se pozlati. S soncem obsijani vrh žari v zlatorumeni barvi avriklja. Toliko avriklja na enem mestu še nisem videl.

Šorta SCHARTE škrbina. Šorta je na grebenu Štomanta, med Bimbarfo in Mešerlekom. Do Šorte je bila iz Zabrda speljana stara pot. V škrbini so vaščani pridobiva-

li pesek za gradbene potrebe svojih domov. Šorta je tudi najvišji vrh Geblarjev.

Šortentovle SCHARTENTAL dolina pod škrbino. Strma dolina na levem pobočju Zabrške grape se konča ob sotočju levega in desnega kraka vodotoka. Krajša in nič manj strma je dolina na desnem pobočju torkarskega kraka Štompoha.

Špečežajta SPITZSEITE koničasta, šilasta stran. Špečežajta je pri Trojarjih med cesto in Cilintovlom.

Špickejvele SPITZKOFEL koničasti rob. Špickejvele je na južnem pobočju Gožla, nad Nidransko grapo.

Špicperge SPITZBERG koničasti rob. Špicperg je pod Špickejvelom.

Šprocar SPRITZER skropilec, brizgač. Šprocar je približno 8 m visok slap v Globoki grapi. Nad slapom je sotočje obeh vzhodnih krakov, pod slapom pa združenege toka z zahodnim krakom grape. Pod slapom ležijo veliki skalnati bloki. Voda, ki v loku pada čez previsno steno, se odbija od navzkriž ležečih skal in pri tem škropi na vse strani.

Štajgen STEIGE steza, prelaz. Štajgen je v Ravnah.

Štajdekle STAUDECKE greben z grmovjem. Štajdekle je pod vasjo Spodnje Danje, na severovzhodnem pobočju, ob stezi vas-Danjarska grapa.

Štavidloh STAUDLOCH luknja v grmovju. Štavidloh je v Zgornjih Danjah, vzhodno od Irna.

Šteklerone STOCKRAIN brežina košenine. Šteklerone je v ravenskih senožetih.

Štemfle STAMPFE stopa, phanje, phan, zbit svet. Štemfle je v Nidrarski grapi.

Štomfejden STAMPFEBENE phana, zbita ravnina. Štomfejden je v Soriškem potoku.

Štentlarjova žloht SCHLUCHT klanec, Štentlarjev klanec. Štentlarjeva žloht je drča med previsnimi stenami, med Keržetolom in Kejvelom. Drčo so kosili in je bila sestavni del Štentlarjeve košenine, na kateri še danes stoji senik v razpadanju.

Štokejben STOCKEBENE ravnina na senožeti. Štokejben je na Štomantu zahodno od Bimbarfe.

Štodlarjev grič STADLER skednjar, skednjarjev grič. Štodlarjev grič je greben med Štoublgroubom in Štodlarjevo grapo. Pomol je 40 metrov nad grapo in je skrilste sestave. Na zahodnem pobočju pa tudi v brižinah vlake najdemo večje in manjše apneničaste skale. Na grič jih je lahko odložil le ledenik, ki je drsel s pobočja Lajnarja in Dravha po Globoki grapi v Štoublgroub in po Bogšribi v Štodlarjevo grapo.

Štoke, štuke, šteke, štokele štekle, šteklarje STOCK Palica, štor, panj, klada, greda. Štoke so pogosto ime za košenine in njive. Štoke so na Soriški planini, na severnem pobočju Lajnarja, kjer so smučišča, na Kejžarjevi domačiji, na jugozahodnem pobočju danjarskega pomola, na jugozahodnem pobočju Štomanta in ravenskega griča, Štuke in Šteklarje so v Ravnah, Šteke so na Torki, Štikele Za Brdom in Štekle pri Trojarjih.

Štomkopf STEINKOPF kamnita glava. Štomkopf je v Ratitovcu s koto 1658 metrov.

Štomant STEINWAND kamnita stena. Štomant je greben med Zabrško grapo in Štompohom. Domačini imenuje Štomant samo spodnji del grebena, kjer sta na obe strani previsni steni, še posebej na štompoharski strani. Na mestu, kjer cesta Zabrdo-Torka prečka greben, je Štomanteke. Ob stari zabrški poti je Bimbarfa. Od Bimbarfe navzdol je Šorta, Mešerleke, Žbont, Bimferleke in Reštle.

Štomanteke STEINWANDECK greben kamnite stene. Na Štomanteku je začetek grebena.

Štopoh STEINBACH kamniti potok. Štopoh teče od Milejbnava navzdol med Štomantom in Lajtnikom. Na Milejbnu se cepi v Torkarsko in Ravensko grapo. Torkarski krak izvira v Lohu in teče med Štomantom in torkarskim ter ravenskim pomolom. Kjer stara pot Zabrdo-Ravne prečka grapo, so vidni še ostanki dveh razpadlih mlinov. Nad potjo je ob večjem vodostaju lep pahljačasti slap. Ravenska grapa ima svoj začetek v ravenskih senožetih. Ob potoku med cesto in Milejbnom (kjer stara ravenska pot prečka potok) je bilo nekaj mlinov. Njihovi ostanki so še vidni.

Štonah STEINACH kamnita površina, kamniti svet. Štonah je na Danjarski Jelovici. Štonah je tudi kamniti svet nad cesto Zg. Danje-Trojarji.

Štonoker STEINACKER kamnita njiva. Štonoker je na Torki, nad cesto.

Štrajtnale STREIT spor, prepir, STREITEN bojevati se, boriti se, prepirati se, pravdati se. Štrajtnale je gozdna površina za katero so se verjetno pravdali. Nekoč je bila Prezelcova, danes pa je Tendlova. Parcela je zaraščena s smreko v razvojni fazi drogovnjaka. Skozi gozd je speljana gozdna vlaka Gemonda - Rotala.

Štrajtnar STREITER prepirljivec. Štrajtnar je površina, za katero so se prepirali in je v Sorici.

Štovblgroub STAUBGRABEN prašna grapa. (STAUBLAINGRABEN praškasta grapa, STAUBFERIEN počitnice zaradi snaženja, STAUBLAWINE prašni plaz). Na pobočju Lajnarja se ob visokem suhem snegu, v določenih časovnih obdobjih (podobno kot poplave ob izredno visokih vodah) sprožajo snežni plazovi, ki z veliko rušilno močjo drvijo v dolino. Pred plazom se ustvari zračni pritisk, ki napolni ozračje s pršičem, vsa dolina ga je polna. Tak plaz se je sprožil leta 1952.

T

Teldre TAL dolina dolinica. Teldre je na pobočju Žbonta, med Keplom in Bognarjem. Tele TAL dolina. Tele je dolinica pod Korhpiglom, ob izviru Sore.

Tirlanštovl TIERENTAL živalska dolina. Tirlanštovl je ena od čredink pašnika Spodnje Sorice. Pašnik je bil zasajen s smreko.

Tolčneke TALECKE greben ob dolini. Tolčneke je na desnem pobočju Sore, nad Veliko ravnjo.

Terploten PLATTE plošča, ravan, peč, pečina, kamnita stena. Nad Šprocarjem je raven plato, skrilasta plošča, čez katero je speljana steza v zahodni krak Globoke grape in naprej v Hirman, nekdanjo Majerlovo senožet. Po tej stezi so nosili seno v butarah. Na plošči stoji še kamen nekdanje jugoslovansko-italijanske meje z vklesano letnico 1920.

Tonderskogel DONNERSKOFEL grmeča gora. Poznamo soriški in danjarski Tonderskogel.

Tor TOR vrata. Tor je na stari poti Sorica - Soriški rob in je predstavljal prehod čez Soriški rob in naprej na planino.

Torka TOR vrata, prehod. Torka so vrata za Ratitovec, Prtovč, Ravne itd.

Toržajta TORSEITE stran s prehodom. Toržajta je v Torkarski grapi, na stari poti Zabrdo-Ravne.

Trečke TRITSHECK greben s stezo. Trečke je greben, ki se od vhoda v Soriški potok vleče proti sevezahodu.

Tremajdlarje MEIDEN ogibati se, svet, ki se mu radi izognemo. Tremajdlarje so desno pobočje Zabrške grape. Pobočje je z dolinami razdeljeno na tri dele, na tri mejdle.

Termavn TORMAUER vrata v zidu. Termavn je strmo pobočje med šolo in Cen-cem v Zgornji Sorici. Cesta, speljana čez pobočje, ima oporne in podporne zidove. V pobočju pod cesto so velike skale, ki jih je tu odložil ledenik. Termavn je tudi prehod iz Zgornje v Spodnjo Sorico.

Troje, Trojele TROIE zgonje, pot po kateri hodi živina na pašo. Troje so pri Trojarjih, Za Brdom in v Ravnah, Trojele je na Soriški planini.

Tudenpoh STUDENBACH hladen potok.

U

Umigrunt UM GRUNT okrog kmetije. Umigrunt je v Zg. Danjah.

Umizajtle UM SEITE ob strani.

Urlistova žloht SCHLUCHT klanec, Urlistov klanec. Urlistova žloht je travnata dr-ča med Tonderskoglom in Urlistovim Kejvelom.

V

Vajtah FEUCHTACH smrečje, vajte FICHTE smreka. Vajtah je na levem pobočju Danjarske grape, med Trojarsko grapo in Mendlaškovlom.

Vajgroben FICHTENGRUBE smrečja kotlina. Vajgroben je kotlina nad ratitovski-mi robmi in sega od Boserplote do Pajla. Kotlina je porasla pretežno s smreko. Po-samezna drevesa so izjemnih debelin, posebnost pa so velika vimena na južni strani debel. Odebelitvam vej ob deblu domačini pravijo vimena. (Premer smreke v pr-sni višini je 108 cm, premer vimena je 30 cm, dolžina pa 15 cm).

Vajdlenžoker WEIDENACKER njiva ob vrbah. Vajdlenžoker je v Ravnah.

Vaseržbont WASSERSCHWAND laz, krčevina z vodo. Vaseržbont je na desnem pobočju Sore nad Veliko ravnjo.

Videržloht WIDDERSCHLUCHT ovnov klanec. Videržloht je klanec s Keržetola na Soriški rob.

V engerlu ENGE ožina, soteska, v ožini.

V mavdu MAHD seč, košnja, red, v košnji.

V pohu BACH potok, v potoku.

Vrota, Brotn FRATTE frata, poseka. Brotn je na severozahodnem pobočju Lajtni-ka, med cesto Šurk-Ravne in vrhom grebena. Vrota je nad previsno steno ob trojar-skem potoku in vzhodno od Gemonde ob katasterski meji Danje-Sorica.

Ž

Žajta, Žajtla, Žetele, Žetle, Žetel SEITE stran. Žajto in Žetele imamo v Sorici, Za Br-dom imamo Žajto, na Torki Žajtla, v Ravnah pa Žetle.

Žbont, Žbentle SCHWAND krčevina. Žbont je nastal tako, da so najprej obročka-li živa drevesa, ki so se postopoma posušila in nato razpadla. Obročkanje se še upo-

rablja v gozdarstvu za odstranjevanje nezaželjenega drevja v mladju, gošči ali v letvenjakih. Žbonte ali Žbentle imamo v Sorici, Sp. Danjah, pri Trojarjih, na Torki in v Ravnah. V Zg. Danjah je Žbontejben.

Žbontejben SCHWANDEBENE krčevina na ravnini. Žbontejben je vzhodno od Irna, imamo Prednji in Zadnji Žbontejben.

Žbentlerkejbele SCHWANDKOFEL rob, peč, pečina na krčevini. Žbentlerkejbele je pod Bosarploto, med Jajžnkejbelom in Reštlanarjem.

Žeteltol SEITENTAL stranska dolina. Žeteltol je na desnem pobočju Kirhpoha pod Žetlom.

Žnebloh, Žnajbloh SCHNEELOCH snežna luknja, jama. Žnebloh je na Danjarski Jelovici na Štonahu, Žnajbloh pa na severovzhodnem robu Vajgroben, pod stezo Zg. Danje-Ratitovec.

Žlehtgort SCHLECHTGARTEN slab vrt. Žlehtgort je nad Spredentolarjevo domačijo, ob grebenu, imenovanem Grič, ki je ledeniškega izvora. Na njem so natroseni posamezni ledeniški balvani.

Žlehtarje SCHECHT slab, grd svet. Žlehtarje so nad zadnjim cestnim ovinkom pred Soriškim robom. Površino pokriva pretežno bukov gozd. Tla so robovita.

Žmovlokerle SCHMALACKER ozka njiva. Žmovlokerle je v Zgornjedanjarski delnice, vzhodno od steze Zgornje Danje-Najgerle.

Žont SAND pesek. Žont je danes košenina na zahodnem pobočju Griča nad Liparjem in je tudi ledeniškega izvora. Tla so plitva in peščena. Ob grebenu so vidni posamezni balvani. Žont najdemo tudi pred sotočjem obeh krakov Zabrske grape.

Žontekele SANDECKE peščeni greben. Žontekele je v Zabrski grapi, v Žontu, ob sotočju obeh potoških krakov.

Žbajneke SCHWEINECK prašičji greben. Žbajneke je vrh na Danjarski planini pred Avernom, je ob stezi Soriška planina-Ratitovec. Greben Danjarske planine je ostanek nekdanjega koralnega grebena.

Če se želite prepričati na primer, zakaj ima stena v Ratitovcu ime Pajl, recite domačinu, da vam jo pokaže. Začuden boste opazili zaokroženo podobo rezila seki-re. Ko boste iz Zabrda gledali ošiljen osamelec, ki gleda iz krošenj bukovega gozda na pobočju Štomanta, se boste vprašali, zakaj ima rob ime Ajerkovl. Prej je podoben stožcu kot jajcu. Če greste po spodnji stezi pobočja Štomant, pod robmi, boste nalleteli na tri ali štiri robove jajčaste oblike. Z Zabrda se vidi enega, ostale prekrivajo krošnje gozda. Bosarplote je velika previsna stena nad Zabrdom. Domačina sem vprašal, zakaj ima stena tako ime, ali v njej ali pod njo izvira voda. Povedal mi je, da izvira ni, res pa je, da je stena v spodnjem delu stalno vlažna in od nje kaplja. Dobil sem utemeljitev za Bosarploto - vlažno steno. V ostenju Ratitovca imamo vlažno steno, gamsovca, sekiro in stari zid.

Zanimiv je racionalni pristop krajšanja imena Auer-hahn, Avbernkovbl. Danes se uporablja za petelinjo pečino samo še ime Avbern ali Avern.

Na primeru Proda v Kejžarjevem travniku in Štodlarjevega griča, utemeljujem obstoj ledenika, ki je drsel z Lajnarja in Dravha vse do sotočja Štodlarjeve grape in Štovblgroba s Soro. Krak bohinjskega ledenika, ki je segal čez sedlo med Možicem in Črnim vr-

hom, se je obogatil z ledenikom, ki je nastajal na Soriški planini pa vse do Irna ali točneje do Avberkovbla. V Sorici je brižina ledeniške pete segala do ledenika z Lajnjarja in Dravha. Danjarski ledenik je segal do sotočja Roclpoha z Danjarsko grapo.

Zadnja ledena doba je pomembno prispevala k oblikovanju soriškega sveta. Kemperlov, Gosarjev, Tecnov in Keržarjev Pigel so ledeniške tvorbe. Nastali so na ledeniški groblji. Kemperlov Kejbele v Bideržani je ustvaril ledenik, z melioracijo košenine so odstranili kamnite ostanke, po katerih je kraj dobil ime.

Griča levega in desnega pobočja Sore sta nastala ob drsenju ledene gmote navzdol. V cestnih brižinah je vidna ledeniška morena. Na levem pobočju Šajsgrejbla je nekdanja njiva in košenina Žont. Pod plastjo je ledeniška grobla. Nad Rafkotovo hišo je pobočje s številnimi skalami. Kraju se reče v Mavrahu - v zidovju. Nad Sprentolarjevo hišo je Žlehtgort, pod plastjo zemlje je ledeniška morena.

Na ledeniški peti Jurle-Pohar je nekaj ledeniških balvanov. Najbolj zgovorna priča ledeniškega delovanja pa je odprt peskokop Korpigel.

V Spodnjih Danjah imata dve imeni podlago v ledeniški groblji, to je Kovleke - kamniti greben, na katerega je ledenik odložil apneničasti grušč na škrilasto podlago. Pri gradnji vlake so bili odrinjeni ledeniški balvani s fosilnimi ostanki školjk. Drugo ime je Štavdekle - greben z grmovjem. Površina je neprimerna za košenino zaradi ledeniških balvanov, ki štrlijo iz tal. Greben so pustili, da se je zarastel z grmovjem. Ledenik je sooblikoval danjarski pomol. Na obeh pobočjih naletimo na ledeniško grobljo, posebno lepo je vidna v Prindlu, kjer je voda sprala skale, da so bele kot apno.

Voda je skozi zemeljsko zgodovino soustvarjala današnjo pokrajino. Na soriškem imamo ostanke nekdanje panonske ali ponske izravnave iz starega pliocena. Vsak od teh ostankov ima svoje ime: Torkarski grič, Štomanteke, Eken, Hobmeke, Gemonda in Negelnov žbont.

Lokacije naselbin so bile odvisne od vode. Ob vsaki vasi je vsaj en potok. Voda je bila potrebna tudi za moč - za pogon mlinov in žag. V Sorici so bili naslednji mlini: Keržarjev, Kondratov, Hošplarjev, Cencov, Tolarjev, Štodlarjev in Geblarjev. Danjarski mlini so bili v Danjarski grapi, zgornjedanjarski in zabrški v Zabrški grapi, torkarski in ravenski pa ob Štompohu. Žage so bile: Urlistova, Grofova, Konradova in Hišarčkova. O mlinih nam govorijo imena: Milejben, Miloker, Milekele, Milholc, Oltamile. Pisano paleto imen imamo za vodne vire - studence: Vaseržbont, Kelnarje, Prendlarje, Šprocar, Šeslarje, Gevelarje, Na mežu, Mejžle, Movže, Prindle, Prendle, Punčarpron, Rejžišprun, Mošntol, Marose in Pront. Bogastvo imen priča o pomembnosti vode za potrebe ljudi in živali.

Od gospodarskih dejavnosti sta bili najpomembnejši poljedelstvo in živinoreja. O poljedelstvu govorijo številna imena njiv. Njive so obdelovali tudi na zelo strmih pobočjih. Na številnih zaraščenih površinah so obronki dokaz o nekdanjih njivah. Velike površine senožeti in pašnikov govorijo o optimalni izrabi tal za potrebe živinoreje. Po franciscejskem katastru iz leta 1830 je bilo v katarstrski občini Danje 54 %, v katastrski občini Sorica pa 57 % negozdnih površin. V Danjah je bilo 23 %, v Sorici pa 29 % vseh površin pašnikov. Imena počivališč so zanimiva: Rošta, Rošt, Garošt, Rajzerrošt, Reštle, Celreštle, Kजारošt, Murntrošt, Ronclrošt, Reštlanar, Reštlarje, Reštlron. V Spodnji Sorici so se ohranila imena čredink: Tolčneke, Čumeke, Va-

seržbont, Oltžbont, Binlanar in Tirlanštovl. Na pašnikih je morala biti voda. Na čredinkah je bil Vaseržbont, na južnem pobočju Gožla so bile Gevelarje, pod Lajnarjem Šeslarje, v Movžah sta bila dva studenca, na Danjarski planini je Bosarovn in Roncroč in na Irnu je več studencev.

Imena krajev nam povedo, da so Soričani poleg goveje živine gojili tudi drobnico - Keržitol, Kužloht, Videržloht, Cigenžloht, Oksnrošta, Hiršgroba, Hiršrajdele, Gosadora, Kicrekele, Kicerleke, Bider, Šavfergroben, Šofžajta, Štoleke. Živina je prehajala iz vasi na pašnike po trojah ali zgonjah.

Za oblačila in posteljnino so vaščani morali sami poskrbeti, za to so gojili lan, ki so ga predelovali v platno. O tem pričajo imena Resaoker, Resoker in Restn.

Za hitrejšo vzgojo povrtnin so imeli posebne vrtove na nižji nadmorski višini od naselij in obvezno na južnih - toplejših legah. To so bili grtlarji ali flančniki.

Predvsem so v Sorici redno gojili repo. O tem govorijo imena Ribn, Ribnica, Spodnja in Zgornja Ribnica, Lonribn, Ribar.

Z gozdovi so gospodarili omejeno. Sekali so le les za domačo uporabo. Številna imena govorijo o drevesnih vrstah pa tudi o načinu gospodarjenja: Vajtah, Vajgroben, Lerha, Holckovel, Holck, Dehžajta, Šeter, Celinšeter, Irhholc, Bošk, Trembolde, Rešlvrota, Vrota, Brota, Ešejbn, Fajfarbold, Pajsejben, Gecemre ali Gecembre. Kjer so bili gozdovi primerni za pašo, so jih v ta namen tudi izkoriščali.

Po nekaterih imenih lahko sklepamo o načinu opravljanja del. Seno so na primer nosili v butarah: Oberpinkete, Unterpinkete. Z oddaljenih krajev so seno spravljali pretežno v zimskem času s samotežnimi sanmi. Na Soriški planini je bilo okoli štiri-deset senikov. V njih je bilo vskladiščeno seno do zimskega spravila. Ob poti Sorica-Soriška planina-Podlajnar je kraj z imenom Prikele. Po imenu lahko sklepamo, da je bila na tem mestu klopica, na kateri so počivali domačini, ki so spravljali seno ali drva za domačo porabo. Na Keržitolu nad Zadnjo Grobo je na poti protivzpon. Na grebenu, kjer se pot lomi, je Mudlekele - mesto kjer si utrujen. Pri samotežnem spravilu drv si bil na vrhu klanca praviloma zadihan.

Z imeni so zaznamovali tudi mesta, kjer so malicali ali kosili: Jajžnkejbele, Kejžnekele, Pri metertogeše, Jusekejbele, Mešta.

Škode po divjadi so povzročale slabo voljo pri kmetovalcih, kljub temu pa so živalim dali prostor v neokrnjeni naravi. O tem govorijo imena: Pajbelc, Kovčnvipfel, Končnekele, Kunlajta, Rebiškogel, Avern, Regele ali Rehele, Tolarjev regel, Satučajta, Sovžajta, Bolbežgroba, Berntol, Perštonga, Pažlek, Pažekele, Pažoker. Lahko bi rekli, da so živalim tako dali domovinsko pravico. Nikoli pa ni dobil domicila jelen, ki ga v občutljivem prostoru nikoli ni bilo.

Tako kot se danes ljudje pričajo med seboj, so bili v sporih tudi v preteklosti. Prepirali so se zaradi zemlje, kar dokazujeta imeni Štrajtnale in Štrajtnar. Številne spore so imeli tudi s fužinarji iz Železnikov, ki so sekali les v soriških gozdovih. Negelnov žbont potrjuje prisotnost železnikarskih žebelarjev v soriškem prostoru.

Kar nekaj krajev so imenovali po naravnih pojavih: Lajnar, Reštlanar, Drežlanar, Longlanar, Rošelanmar, Žnebloh ali Žnajbloh, Movže, Dresel, Fajfarkovbl, Fajfarbold, Tonderskogel, Bideržan, Bideržanek, Voržank, Bimbarfa, Bimferleke. Le v nekaj primerih so uporabili višjo silo: Bogšriba in Hela.

Imena govorijo o usklajenosti ljudi z naravo. Svojo posebno prijaznost so ji naklonili s številnimi ljubkovalnimi imeni.

Zaključek

Stara imena skupaj s kulturno krajino predstavljajo dodatno mikavnost - izražena je v njihovi spoštljivi starosti in zanimivi sporočilnosti. Predstavijo nam vso pestrost razgibanega predalpskega sveta z vrhovi, grebeni, ravniciami in dolinami, z vodami, z obdelanimi površinami in gozdovi, z divjimi živalmi, s takratnimi komunikacijami in raznimi posebnostmi.

Danes, ko smo Slovenci suvereni s svojo državo, se ob teh imenih zavemo, da je živjel pod Ratitovcem prešel svojevrstno pot, od nekdanjega tirolskega naseljenca, ki je pred okroglo sedemsto leti s krčenjem gozdov ustvarjal pogoje za življenje, si tekom stoletij kultiviral krajino in se prilagajal novim pogojem življenja. Na stare čase ga spominjajo le še stara imena.

Soričani so prišli iz prostora nekdanje Karantanije, prišli so iz ozemlja slovenskih prednikov in opravičeno domnevamo, da so s seboj prinesli tudi gene asimiliranih staroselcev - Slovencev.

Soričani so postali zavedni Slovenci, kot je v svojem poročilu leta 1931 zapisal učitelj Armič. Za dokaz svoje trditve je imenoval Groharja.

Res je, ne smemo pozabiti na velikega rojaka. Bil je eden najvidnejših članov slovenskega impresionizma na pragu dvajsetega stoletja. V knjigi Slovenski impresionisti France Stele navaja: "Vprašanje umetnosti se je z impresionizmom premaknilo iz meglenih daljav v okrožje naše narodne zavesti in narodnega življenja ter postalo eden izmed zaželenih atributov slovenske narodne individualnosti."

Stara imena nam slikajo ratitovski svet pred pol tisočletja. Za spremembe konfiguracije terena je to kratka doba, velike pa so spremembe v rastlinstvu. Zaraščanje nekdanjih pašnikov in košenin spreminja podobo prostora v škodo kulturne krajine. V borbi za preživetje je človek iz prostora izrinil tako volka kot medveda. Medved se v novih pogojih ponovno vrača v prostor na Perštongo, Berentol, Pežoker, Pažlek in na Pažekele.

Turizem bi pri predstavitvah prostora moral izkoristiti posebnosti starih imen. Razgledne ali sprehajalne poti bi lahko bile zanimiva oblika take predstavitve. Nekaj primerov razglednih oziroma sprehajalnih poti:

- Rotke-Zgornje Danje-Torka-Ratitovec-Kremant-Zgornje Danje-Rotke.
- Rajda-Ravtek-Paklon-Rabovc-Derfle-Rajda.
- Rajda-Lajnar-Soriška planina-Soriški rob-Rajda.
- Rotke-Povden-Mešngruntke-Irn-Zgornje Danje-Rotke.
- Rotke-Košta-Dehžajta-Gožel-Tolarjev regel-Rotke.
- Rotke-Povden-Mešngruntke-Kejbele-Soriški rob-Rotke.
- Zadrुžni dom-Zgornje Danje-Zabrdo-Ravne-Štomant-Danjarska grapa- Nidrar-ska grapa-Zadrुžni dom.

Zadnja varianta je pot, po kateri so Ravničani v preteklosti hodili k maši v Sorico.

Posebno poglavje je Štopoh-Ravensko-torkarska grapa, polna lepih manjših slapov in brzic s kristalno čisto vodo (vsaj do nedavnega). Zaradi neprehodnosti bo sotesko potrebno še odkriti.

Viri

- Blaznik, P. 1928: Kolonizacija Selške doline.
- Blaznik, P. 1963: Urbarji Freisinške škofije.
- Demšar, V. 1976: Reševanje sestreljenih zavezniških letalcev, Loški razgledi.
- Globočnik, A. - Dolenc J. 1999: Eisern - Železniki.
- Ilešič, S. 1938: Škofjeloško hribovje, Geografski vestnik.
- Kranzmayer und Lessiak, P. 1983: Wörterbuch der Sprachinselmundart von Sorica und Rut.
- Melik, A. 1929/30: Bohinjski ledenik, Geografski vestnik.
- Muzejsko društvo v Škofji Loki, 1978: Vodnik po loškem ozemlju - Ratitovec.
- Muzejsko društvo v Škofji Loki, 1986: Vodnik po loškem ozemlju - Sorica - Soriška planina.
- Planina, F.: Kako se je razvijala loška pokrajina, Loški razgledi.
- Planina, F.: Zapisi o Sorici, Loški razgledi.
- Ramovš, A. 1973: Geološki razvoj Selške doline, Loški razgledi.
- Rakovec, I. 1939: Prispevki k tektoniki in morfogenezi Loških hribov in Polhograjskih dolomitov, Geografski vestnik.
- Stele, F. 1994: Slovenski impresionisti, Narodna in univerzitetna knjižnica.
- Tomažič, I. 1999: Slovenci. Kdo smo? Od kdaj in od kod izviramo?
- Turk, L., Šercelj, A.: Najstarejši dokazani obisk Ratitovca, arheološke najdbe na Zgornjem Povdnu, Loški razgledi.

Priloga uporaba imen pri turističnih predstavitvah

1. Sprehajalne ali panoramske poti

- Rotke-Povden-Mešngruntke-Kejbele-Soriški rob-Ravt-Rotke

Stojne točke:

Rotke: Formeke, Ravt, Rajda, Korhpigel, Keržetol, Ejbnarji, Grobe, Mejdle, Roclpoh.

Povden: Lanareke, Holckovel, Ravt, Mejnibejg, Kirhgorte, Lovs, Gemonda, Vrota.

Mešngruntke: Perštonga, Tonderskogel, Lanar, Protproh, Gecemre, Groben, Grobenčom, Mejdle, Štonah.

Soriški rob: Erbelc, Tonderskogel, Rebiškogel, Ravt, Urlistova žloht, Štentlarjeva žloht, Kužloht, Sprednje in Zadnje Movže, Gaštajn.

Ravt: Ron, Greblarje, Kromperiča, Keple, Ravtbejg, Lajnarbejg, Žlehtarje, Tor.

- Zadržni dom-Rotke-Povden-Zgornje Danje-Trojarji-Zabrdo-Ravne-Štomant-Danjarska grapa-Nidrarska grapa-Zadržni dom.

Stojne točke:

Rotke: Formeke, Ravt, Rajda, Korhpigel, Keržitol, Ejbnarji, Grobe, Mejdle, Rotala, Roclpoh.

Povden: Lanareke, Holckovel, Ravt, Mejnibejg, Kirhgorte, Lovs, Gemonda, Vrota.

Zgornje Danje: Hobmeke, Ancn hobmeke, Lanar, Longoker, Majdle, Na krajcku, Prendle, Pohholc, Pod žen, Povdenoker, Šajbloker.

Trojarji: Cilintovle, Eken, Hohoker, Longoker, Lanar, Mejdle, Maver, Siraržajta, Troje.

Zabrdo: Ajerkovel, Boserplote, Bider, Ekoker, Jajžnkejbele, Keple, Ravt, Kecerleke, Mošpron, Altemaver, Pajl, Peke, Reštlanar, Resn, Štomant, Štomanteke, Trembolde, Troje, Žbentlerkejbele.

Ravne: Štompoh, Torkarska in Ravenska grapa, Loh, Milejben, Toržajta, Lajtnik, Bintek, Grebel vrh.

Štomant: Bimbarfa, Ajgern, Bimferleke, Groba, Mejdle, Šorta, Šortentovle, Binkel.

Danjarska grapa: Gožel, Bajskovl, Feniškovl, Štancarjeva bajta, Kolhgroba, Vajtah, Plote, Mendlaškovl.

Nidrarska grapa: Gaštan, Kope, Rošta, Goba, Bideržna, Nave, Dehžajta, Gevelarje, Holmarjev kogel, Špickejbele, Štemfle, Kirhgarten, Ribnica.

2. Izletniške točke

Soriška planina: Binkel, Dravh, Lajnar, Lajta, Kor, Možic, Štoke, Dresel, Kemperlov ejbm, Fonžloht, Grobe, Žbont, Greblarje, Gaštan.

Soriški rob: Tonderskogel, Rebiškogel, Erbelc, Kejbele, Movže, Protprohkovl, Urlistova žloht, Štentlarjeva žloht, Kužloht.

Danjarska planina: Bosarovn, Doražajta, Groben, Gecemre, Kajarošt, Nutnrošt, Mešngrontke, Okšengroba, Protproh, Perštonga, Štonah, Žlohtejbenle, Žbajneke, Žnebloh.

Irn: Avern, Kela, Mejdle, Spodnji in Zgornji Irn, Žbontejben, Irnron, Cilinšeter.

Ratitovec: Altemaver, Bosarplote, Bleha, Vajgroben, Enga, Gresejben, Jajžnkejbele, Kecerleke, Peke, Pajl, Reštlanar, Štomkopf, Žnajbloh, Žbontkejbele, Šoderkovl, Šavfergroben, Kuglcov rob, Kuglcova rupa, Longlanar, Mešalanar, Rajden.

3. Kmetiji

Keržar: Pigel, Ron, Pejdne, Spodnja in Zgornja ribnica, Binkel, Greblarje, Keple, Kromperiza, Ravtbejg, Ravt, Žlehterje.

Kejžar: Binkelc, Bogšriba, Ejbenle, Hovžle, Lajta, Melat, Prod, Keterle, Mejžle, Ejbenle, Kicrekele, Končnekele, Terploten, Kenlajta, Ravt, Štoke, Šprocar, Sprednji mejdelc, Zadnji mejdelc, Lovdeštot.

LEPOSLOVJE